Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[...]нхай 1921 оной [...]рин 21-hээ гарана | № 274 (14079) | 1975 оной ноябрийн 22, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

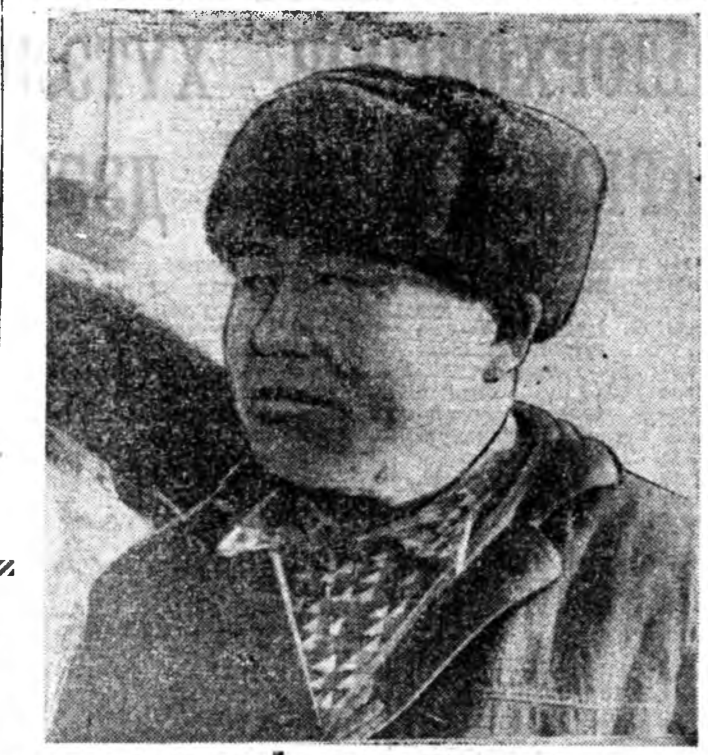

XXV КПСС-эй съездые угтуулан

[А]РБА hАРЫН ДҮН

[...]бликымнай промыш[...] табан жэлэй тү[...] жэлдэ эршэмтэй[...]шаа дабшажа ябана. [...]рын түсэбhөө га[...] миллион түхэри[...]мышленна продук[...]далдагдаад байhа[...]нэниие эли тодоор [...] харуулна. Промы[...]гол шухала продук[...] гаргаха, худалда[...] үлүүлэн дүүргэг[...]дукци бүтээн гарга[...]далдаха түсэб бухы [...] 102 процент дүүр[...] Нёдондо жэлэй энэ [...] сасуулхада 6 [...] ехэ продукци [...]даhан байна.

[...]ган тонно шулуу [...] 24 электродвига[...] 3 тонно хабсарга[...]эр-бетон хэрэгсэл[...]8 кубометр хабта[...], 2,7 мянган тон[...], 135 мянган дүр[...]метр сонхын шэл, [...] метр нарин сэмбэ [...] мэтэ продукци тү[...]адуур гаргагдаа. [...]шленна олонхи томо [...]тинуудай коллек[...]социалис уялга бо[...]ожынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Улаан-Үдын прибор бүтээлгын, «Электромашина», Тимлюйн асбоцементын заводуудай, нарин сэмбын комбинадай, Хандагатайн, Итанцын, Баргажанай леспромхозуудай, Улаан-Үдын локомотивна депогой коллективүүд партиин XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Эдэ коллективүүд продукци гаргаха. худалдаха түсэбтэ табан жэлэй даабариие болзорhоонь хэдэн hараар уридшалан дүүргэhэн байна. Бүхыдөө республикымнай 30 гаран предприяти, үйлэдбэриин 8 мянган түрүүшүүл табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Угтамжын түсэб абаhан 109 предприятиин коллективүүд урдахи зорилгоёо бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэн юм. Тиигэжэ эдэ коллективүүд республикынгаа промышленностиин түсэбhөө гадуур 23,5 миллион түхэригэй продукци худалдаха хэрэгтэ горитой туhа нэмэрээ оруулhан юм.

Үйлэдбэриин «Бурмясопром», «Забайкаллес» нэгэдэлнүүдэй, Хяагтын плавиково-шпадай уурхайн, Нижнеангарскын загаhанай заводой комбинадай болон бусад зарим предприятинуудай коллективүүд энэ жэлэйнгээ угтамжын түсэбые болзорhоонь урид дүүргэhэн байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арба hарын даабари үлүүлэн дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада ажалай бүтээсэ 6 процентээр дээшэлүүлэгдэhэн болоно. Харин түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдэhэн бүхы продукциин 80 гаран процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар туйлагдаа.

Шулуу нүүрhэ нээмэл аргаар малтан абадаг Бага-Холбоолжоной уурхайн, ЛВРЗ-гэй, Зэдын комбинадай, район хоорондын «Бурятэнерго» управлениин, Байгалай, Хурамхаанай леспромхозуудай, Сэлэнгын модоной баазын, Элхиин автозаhабарилгын заводой, Улаан-Үдын шэлэй заводой болон бусад олон предприятинуудай коллективүүд бии байгаа түхеэрэлгэ, механизмуудаа hайнаар ашаглана, ажалай эмхидхэл hайжаруулна. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд түгэсхэхы жэлэй түсэбhөө, мүн бүхы табан жэлэй түсэбhөө гадуур ехэ продукци бүтээн гаргаха, худалдаха социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ, партиин ээлжээтэ съездые угтахын түлөө мүрысэжэ байна.

[«З]АБАЙКАЛЛЕС» НЭГЭДЭЛДЭ

[Ш]ЭНЭ ЦЕХЭЙ ПРОДУКЦИ

[...]н модоной комби[...] коллектив түгэсхэхы [...]аhан уялгата ам[...]гаар бэелүүлжэ [...]модоной зомгооhоор [...]нуудые хэдэг цехэй [...] илангаяа hайн [...]ийлана. Юhэ[...]эхи[...]эй эхиндэ энэ цех [...]да үгтэhэн юм. [...]коллектив богони[...] соо шэнэ мэргэжэл[...], hайн шанартай [...] ехээр гаргадаг бо[...]ээр байгша оной ар[...]ара соо 31 мянган [...] хабтагайнуудые [...] даабаряа үлүүлэн [...]ехэ гү, али үнгэр[...] энэ үеынхитэй [...] 3 мянган кубо[...] ехэ продукци гар[...]

[...]цехэй коллективэй [...] продукци Сиби[...]ас-Дурна зүгэй ме[...]фабрикануудта, ба[...] организацинуудта [...]. Эдэнэр саашал[...] ехээр, hайн ша[...] продукци гаргаха [...]нээнэ. Ойрын саг[...] жэлдээ 70 мянган [...] хабтагайнуудые [...] болохоор хараал[...]

[...]бэрхэ хүдэлмэри[...] Спиридонов, А. Г. [...]гшэд халаан бү[...] даабари үлүүлэн [...] hайн шанартай [...]ехээр гаргана. Мо[...]омгооhоор хабтагай[...]адаг цехэй коллек[...]тиин XXV съездэ [...] абаhан уялгаяа [...]айгаар бэелүүлнэ.

157 МЯНГАН КУБОМЕТРЭЭР ҮЛҮҮЛБЭ

hүүлэй жэлнүүд соо доодо складай хүдэлмэри hайса оньhожоруулагдаа. Ойhоо асарагдаhан модо элдэбын хэмжүүрээр тайраха автомат шахуу линиинүүд доодо складуудта олоор тодхогдоно. «Забайкаллес» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэмнай бүхы дээрээ 48 автомат шахуу линии ашаглагдадаг болоо. Байгша оной 10 hарын туршада доодо складуудта асарагдаhан модоной 2 миллион 212 мянган кубометрынь тайрагдаад байна.

Сэлэнгын, Байгалай модоной баазануудай, Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулгын комбинадай коллективүүд модо тайраха түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг болоо. Жэшээлхэдэ, Байгалай модоной баазын коллектив байгша оной 10 hарын туршада 623 мянган кубометр модо тайража, даабаряа үлүүлэн дүүргээ.

Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулдаг комбинадай модо хюрөөдэгшэдэй бүтээсэ дээшэлээ. Эндэ ажалладаг хүн бүхэн халаанай туршада 31 кубометр модо тайрадаг болоо. Нэгэдэлэй предприятинуудай коллективүүд модо тайраха оньhон түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ дээшэлүүлжэ, үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада 157 мянган кубометрээр үлүү ехэ модо доодо складуудта болбосоруулhан байна.

35 ХОНОГООР УРИД

Нэгэдэлэй предприятинуудай дэргэдэ технологическа зомгооhо гаргаха 16 оньhон түхеэрэлгэ тодхогдоhон юм. Энэ түхеэрэлгэнүүдые hайнаар хүдэлгэhэн дээрэhээ ехэ продукци гаргагдана. Байгша оной 10 hарын даабариhаа гадуур 16 мянган кубометр технологическа зомгооhон үйлэдбэрилэгдөө.

Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулгын комбинадай, Онохойн модоной комбинадай, Хандагатайн леспромхозой коллективүүд технологическа зомгооhо гаргаха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллектив түгэсхэхы жэлдэ 150 мянган кубометр технологическа зомгооhо гаргаха даабаряа болзорhоонь урид, ноябриин 25-да дүүргэхээр шиидэнхэй. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэшье байна.

УhА ГОЛНУУД СЭБЭРЛЭГДЭНЭ

Байгал далайн баялигые гамтайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаха гэhэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые манай «Забайкаллес» нэгэдэлэй коллектив hайшаан дэмжэhэн юм. Бүри 1970 онhоо хойшо Баргажан, Турка, Шанталык, Итанца, Худан, Ангир, Хүрбэ голнуудаар модо урадхуулхаяа болиhон байнабди.

Шэнгэhэн модонhоо уhа голнуудые сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ ехэ мүнгэн hомологдоhон юм. Голнуудай эрье зубшан 1950 километр зай модонhоо сэбэрлэгдээ. Энэ хүдэлмэридэ бүхы дээрээ 4 миллион түхэриг гаргашалагдаад байна.

В. СТУПИН.

ГАЗАР hАЙЖАРУУЛХА габшагай хоёр hара

ЭМХИТЭЙ АЖАЛ

Анханhаа хойшо үхэр мал олоор үсхэбэрилдэг Захааминай аймагай Харацайн совхозой үнинэй механизатор Николай Мункуевич Шагдуровай эрхилдэг сабшалан hайжаруулха тусхай отряд нёдондо жэлhээ эхилжэ, нуга сабшалан hайжаруулха талаар тон ехэ хүдэлмэри хээ юм.

Олон жэлэй ногоо тариха газараа hайнаар үтэгжүүлжэ, хорёолхо хүдэлмэриие сүм оохэдөө хэдэг. Мүнөө намар-үбэлэй хоёр hарын туршада сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха үедэ гурба мянган шахуу тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргаа.

Энэ оньhожоруулагдаhан отрядта совхозой үнинэй механизаторнууд Михаил Хандуев. Николай Дамбаев, Даша Аюшеев гэгшэд шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй «ДТ-54», мүн шэбхэ шэрэхэ тэргэтэй «МТЗ-52», «Т-1а» түхэлэй тракторнуудаар үтэгжүүлгэ шэрэнэ.

Эдэнэр хэдэн жэлэй саада тээ суглараhан нэгшэмэл наг шэбхэ бульдозероор түлхюулээд, урид обоолжо, сабшалан дээрэ гаргахадаа түсэбөө холо үлүүлхээр хараална. Наг шэбхэ гаргаhанайнгаа удаа тээ ерэхэ хабар 100 гектар дээрэ таригдаха олон жэлэй ногооной талмайе хорёолхо hургаагуудые бэлдэхэеэ гараха юм.

Отрядай начальник Н. М. Шагдуров эрхим ажалайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар hаяхан шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Шагдуровай эрхилдэг сабшалан hайжаруулгын отряд хүдэлмэридөө.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

ТРАКТОРАЙ ХҮНХИНӨӨН ТАhАРНАГҮЙ

Тээсгэн «Знамя Ленина» колхозой Харгааhатын отделениин хэдэн отаранuудта хүрэжэ, хонишодой үбэлжэлгэдөө хэр hайн бэлдээд байhан, культурно-ажаhуудалай талаар хэр хангагдаhан тухайнь hонирхообди. Хушуун-Үзүүрэй сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Д. Д. Дамбаев «Запорожец» машинаяа гол харгыhаа зүүлжэнь залажа:

— Талын-Булагаар дайраад, сабшалан дээрэ шэбхэ гаргажа байhан механизаторнуудтай уулзая, — гэбэ.

Тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын түлэг дундаа ябажа байхада, энээгүүр ябахадамнай, лугомелиоративна отрядай механизаторнуудай шэбхэеэ обоолжо, ханааб, хаалтануудаа заhабарилжа байхыень хараа hэмди.

Түгнэ голой тэг дунда нэмжыhэн Талын-Булагай таряалан, сабшалан дээрэ эршэтэ ажалай амисхал жэлэй дүрбэн сагта замхадаггүй. Эндэ hуурижаhан хонишон Владимир Цыбикмитовэй даадаг отарын хонидой хашаагай урда захада обоологдоhон шэбхын хажууда хүлгөөтэй. Тэргээрээ дүүрэтэр шэбхэ ашаhан тракторай саашаа ябахатай адли, тэрэнэй hууриие ондоо трактор эзэлээдхинэ. Гурбан минута болоншьегүй тэргэнь шэбхээр дүүрэшэнэ.

— Оньhожоруулагдаhан звенодомнай «Беларусь» түхэлэй — 4, «ДТ» түхэлэй 3 трактор үгтэнхэй. Ажаллажа эхилhээр хорёод хоножо байнабди. Тракторист бүхэн гурбан километрэй зайда үдэртөө 35 тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлнэ. Илангаяа үнинэй механизатор Эрдэни Батомункуев. Батор Дашцыренов, Афанасий Андреев гэгшэд hайнаар хүдэлнэд. Үдэртөө 300—350 тонно шэбхэ зөөгдэнэ. Бүхыдөө 70 гектар сабшалангай га бүридэ 30 тонно үтэгжүүлгэ зөөгдөө, — гэээд, отрядай бригадир Лука Сергеевич Мальцев хөөрэнэ.

Колхозой правлени, партком газараа ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, шадаал hаа ехэ ургаса абадаг болохын тулада саг үргэлжэ анхаржа байдаг. Хүсэд хүрэхэ трактор, машина болон бусад түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаhан тусхай отряд поли, сабшалан дээрэ хэгдэдэг ажалые жэлэй дүрбэн сагта үргэлжэлүүлдэг. Тэдэнэр ондоо хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэггүй. Тус отрядые Л. С. Мальцев гурбадахи жэлээ хүтэлбэрилнэ. Тиимэhээ ямар таряалан, сабшалангай га бүридэ хэды шэнээн минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ оруулхаб, ямар сагта хэды дахин уhалхаб гэжэ hайн мэдэнэ ха юм. Ажалдаа шэнэ, түрүү онол арга хэрэглэхые оролдодог. Хабартаа hайрамай уhа бураадаагаар табижа, газараа уhалдаг болонхой. Мүнөө сабшалан дээрэ гаргаhан шэбхэеэ тэрэ үдэртэнь тараана. Энэ хүдэлмэридэ арбан метр утатай бүдүүн шэнэhэн мухарюулга шэрэhэн хоёр ДТ-нүүд ябана.

— Хүн бүхэн үдэртөө 25 гектарта шэбхэ тараaxa даабаритай. Тэрэнээ дүүргэнэбди. Мүнөө тараажархихада шэбхэ hалхинда үлеэлгэжэ шэмэ шүүhээ алдангүй, саhанда хушагдана. Хабартаа hайрамай уhанда угаагдажа, газарай хүрьhэндэ түргэн шэнгээд, ногооной үндэhэндэ ёhотойл нэмэлтэ тэжээл болохо бшуу, — гэээд трактористнар Б. Ванчиков Ц-Ж. Дашиев хоёр хөөрэнэд. Агротехникын нарин заабариие ямаршье агрономhоо дутуугүй hайн мэдэхэ эдэл механизаторнуудай оролдосо ажалаар ороохото болон үбhэ ногооной баян ургаса туйлагдана бшуу.

Механизаторнууд үдэртөө хэды тонно шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэбэл, хэды түхэриг салин хүлhэ олохо байhанаа hайн мэдэнэ, Жэшээнь, 3 километрэй хэмжээндэ үдэртөө 35 тонно наг шэбхэ гаргаад байбал, 4 түхэриг 41 мүнгэ салин хүлhэ олохо зэргэтэй. Үнэндөө, механизатор бүхэн даабаряа 150—200 процент хүрэтэр дүүргэжэ, 7—8 түхэриг түлөоhэ абана.

— Намар сбоолжорхиhон шэбхэмнай абахада бэлэн. Ажалнай урагшатай ябана. Петр Королевнай бидэнээ hаатуулнагүй. Хоёр минута болгонгүй тэргэдэ шэбхэ ашаад оркино. Олзошье гэмгүй,— гэээд механизаторнууд хөөрэнэ.

— Олзомнай олзошье юм бэзэ. Энэ жэлдэ хараалhан ургасаяа абажа шадаагүйбди. Түрүүшээр ган гасуур, удаань хура бороо орожо, ажалыемнай гэдэргэ нилээд татаа. Байгша ондо дутуу абаhан ургасаяа ерэхэ жэлдэ хүсэлдүүлхын тулада мүнөөнhөөл оролдохо, газараа hайса үтэгжүүлхэ зэргэтэйбди. Ехэ хүйтэнэй эхилээдүйдэ шэбхэ шабааhаяа поли, сабшалан дээрээ гаргажа, газараа үтэгжүүлээгүй hаа, хабар юумэнэй урда орохомнай бэрхэтэйл байха бшуу, — гэээд, хөөрэлдөөндэ үнинэй механизатор Э. Ц. Батомункуев оролсоно.

Эрдэни Цыренович түрэл колхоздоо механизатораар 25-дахи жэлээ хүдэлнэ. Ажалай баян дүршэлтэй, 1-дэхи классай тракторист нүхэр Батомункуев хамтын ажалай түлөө хамаг hанал бодолоо табижа, бусадта ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадагаараа колхоздоо хүндэтэй болонхой. Оньhожоруулагдаhан отрядай механизаторнууд намартаа 13 отарын, hаалиин 2 фермын хажууда хүсэд хүрэхэ наг шэбхэ обоолоо. Тиимэhээ шэбхэ хүрэшөө, техникэ эбдэрнэ гэхэ шалтаг механизаторнуудта байхагүй болоно. Газар hайжаруулгын габшагай хоёр hарын туршада поли, сабшалан дээрээ 12 мянган тонно наг шэбхэ гаргажа тарааха даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо механизаторнуудта дүүрэн бии. Энэ зорилгоёо бодотоор бэелүүлхэ гэжэ механизаторнууд зоригжонхой.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн, 1-дэхи классай тракторист Э. Ц. Батомункуев.

Авторай фото.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ТУhАЛАМЖА ҮЗҮҮЛНЭ

Прибайкалиин аймагай промышленна предприятинууд колхоз, совхозуудта хэдэ туhалжа байдаг hайн hайхан заншалтай. Мүнөө үедэ түлэг дундаа ябажа байhан газарай үрэжэл hайжаруулха габшагай хоёр hарыншье үедэ баhал ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

«Прибайкальский» совхоз сабшалан, таряалан дээрэ 2800 тонно наг шэбхэ гаргаха аад, 2440 тонно абаашажа тараагаад байна. Энээндэ промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй оруулhан горитой хүбита бии.

Жэшээлхэдэ, Таловска түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй завод 260, Татауровска заhабарилгын-механическа завод 200, Сэлэнгын модоной бааза 800 тонно наг шэбхэ тус ажахын сабшалан, таряалан дээрэ гаргаба.

Гадна «Зырянский» совхоздо туhалжа байhан «Бурводстрой» трестын оньhожоруулагдамал нүүдэл колонныи, «Прибайкалец» колхоздо туhалжа байhан коммунальна предприятинуудай комбинадай, Итанцын леспромхозой хүдэлмэришэд хамта дээрээ мянгаад тонно наг шэбхэ гаргаhан байха юм.

Г. СМИРНОВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

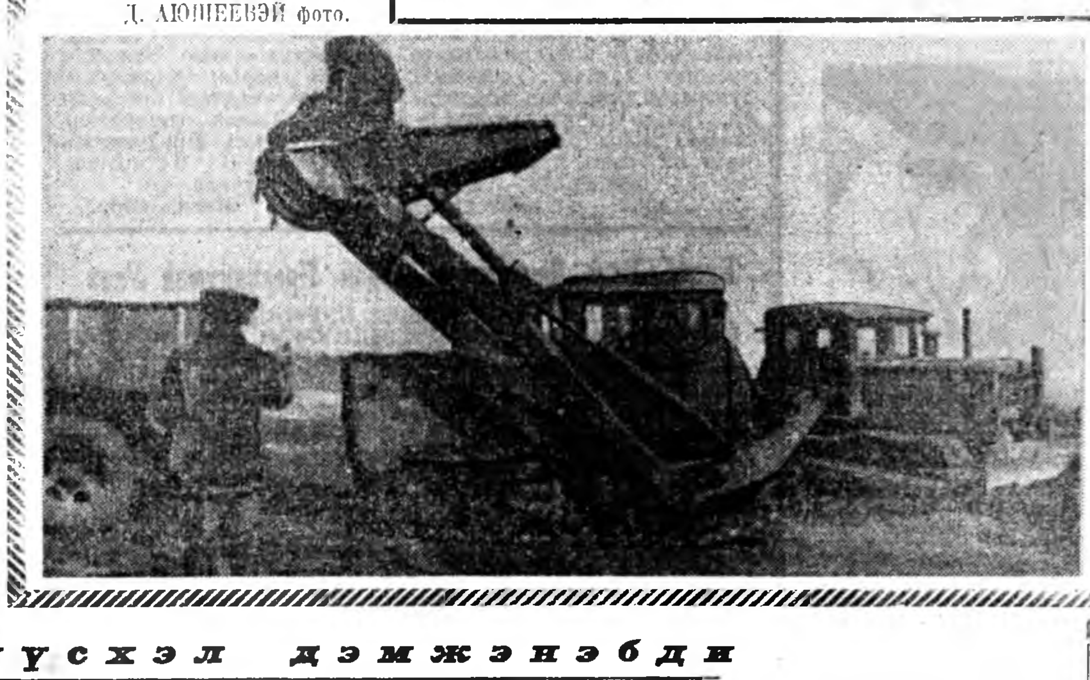

УРГАСААР ХАРЮУЛАГДАХА

Ноябрь hарада урин дулаан байhаниие hамбаашалжа, манай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд hүүлэй хорёод хоног соо таряалан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ шэрэхэ хүдэлмэриие эршэмтэй шангаар ябуулаа.

Эндэхи оньhожоруулагдаhан отрядта шэбхэ ашаха оньhон түхеэрэлгэтэй гусеничнэ нэгэ трактор. шэбхэ шэрэхэ тэргэтэй 5 колесно трактор, мүн «Сельхозтехникын» Петропавловкын транспортна предприятиин 3 автомашина хүдэлнэ. Энэ томодхогдоhон отрядые Федор Ощепков хүтэлбэрилдэг.

Эмхидхэгдээд хүдэлжэ эхилhэнhээ хойшо тиимэ үни болоогүйшье hаа, бүхыдөө 2500 тонно шэбхэ таряанай газарта, сабшалан дээрэ зөөгөө. Жэл бүри шахуу тус отрядта ажалладаг дүршэлтэй механизаторнууд Жамбал Чагдуров, Цырен-Доржо Дыбывалов, Цырен-Доржо Ухинов, Жамсаран Аюшеев гэгшэдэй тракторнууд нэгэшье эбдэржэ, hаатажа байдаггүй, даабаряа ходол үлүүлэн дүүргэдэг.

Тиихэдэ колхозой механизаторнууд намарай паар хахалхадаа 100 гектарта аммиагтай уhа оруулаа, үшөө 240 га сэбэр паар дээрэ тиимэ үтэгжүүлгэ газарай хүрьhэндэ шэнгээгээ юм.

Габшагай хоёр hара соо газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, илангаяа шэбхэ зөөхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ эндэхи отряд ажалайнгаа эршые үдэрhөө үдэртэ шангадхана.

С. ЗОДБОЕВ,
колхозой гэшүүн, хүдөө бэшэгшэ.
Зэдын аймаг.

Бэшүүрэйхидэй үүсхэл дэмжэнэбди

[Ы]ХЭ УЯЛГА

Жэлэй ямаршье сагта үнеэдэйнгээ харууhа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэжэ шадаhанай ашаар «Пригородный» совхозой hаалишад гүрэндэ hү худалдаха табан жэлэйнгээ даабариие байгша оной август hарада дүүргээ юм.

Энэ туйлагдаhан амжалтада ажахын түрүү hаалишад — Гүрэльбын сомсоведэй депутат А. К. Нетёсова, А. Н. Осокина, Г. А. Рыжакова гэгшэдэй хубита ехэ.

Тусхайлбал, ажахын түрүү hаалишад нүхэд Нетёсова, Осокина, Рыжакова гэгшэд гансахан байгша оной арба hара соо тус тустаа үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 2.970—3.330 хүрэтэр килограмм hү hаанхай.

Мүнөөшье үбэлжэлгын эхилээд байхада эдэнэр үнеэдэйнгээ харууhа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэжэ, hү hааляа намарайхиhаа нэгэшье доошолуулнагүй. Тээсгэн фермэдэ үнгэргэгдэhэн суглаан дээрэ Бэшүүрэй аймагай малшадай үүсхэл дэмжэжэ, эдэнэр үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө тус тустаа 1.500 килограммhаа бага бэшэ hү hаахын түлөө мүрысэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) Анна Нетёсова, Анна Осокина.

З. ВЕСНИНАГАП фото.
Улаан-Үдын аймаг.

hААЛИШАДАЙ БЭЛЭГ

Нийтын адууhа малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ, абтадаг ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар Бэшүүрэй аймагай колхоз, совхозуудай малшадай гаргаhан үүсхэлые Хориин аймагай Хүрбын совхозой ажалшад нэгэн hаналтайгаар дэмжэжэ байна. Тиигэхэ зуураа эндэхин малай үбэлжэлгэдэ hайнаар бэлдээ, тэжээлээ буйлуулжа, үнеэдтэ үгэхые оролдоно.

Совхозой Могойн фермын коллектив ажахы дотороо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Энэ фермын hаалишад юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы ондо урагшатай hайнаар хүдэлжэ, hү hааха түсэбөө октябриин 8-да дүүргэhэн юм. Тиихэдэ табан жэлэй түсэбые дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна.

Энэ фермэдэ ажалша бэрхэ hаалишад олон юм. hаалишад С. Будаева, Д. Дашабылова, М. Федорова, А. Николаева болон бусад социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Тэдэнэр hү hааха хубиингаа табан жэлэй түсэбтэ даабариие дүүргэнхэй. Тиигэжэ совхозой дирекциин, парткомой, профсоюзай, рабочкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна.

Фермые даагша Р. Рачинский хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө ажалые шадамар бэрхээр эмхидхэнэ. Юhэдэхи табан жэлэй, тэрэ тоодо 1975 оной түсэбүүдые дүүргэлгэдэ тэрэнэй оруулhан хубита тон ехэ.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Могойн hаалиин фермын коллектив эдэбхитэйгээр оролсожо, шэнэ социалис уялга абаhан юм. Тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө эндэхи малшад эршэтэй hайнаар хүдэлжэ байна.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

ТАСС ШЭНЭ hОНИН

СОВЕТ-ИТАЛИИН ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИБА

Совет-италиин документнүүдтэ ноябриин 20-до Кремль соо гар табигдаба.

Совет-италиин хамтын декларацида;

1975—1979 онуудта экономическа харилсаа холбоо тогтоохо тухай хэлсээндэ;

Далай дээгүүр судануудаар ашаа зөөхэ хэрэгтэ дабхар налог тохолгые болюулха тухай хэлсээндэ гар табигдаа.

Совет Социалис Республиканууудай Союзай түлөө — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко.

Италиин Республикын түлөө — Италиин Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Румор документнүүдтэ гар табиhан байна.

Совет талаhаа — СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд ба бусад тусхай тушаалтад документнүүдтэ гар табилгын үедэ байлсаа.

Италиин талаhаа — Италиин Республикын Президент Дж. Леоне болон тэрээнтэй ерэhэн гүрэнэй ажал ябуулагшад байлсаба.

(ТАСС).

УЛААН-ҮДЫН РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ТОДОРХОЙГООР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ, ХАРЮУСАЛГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮХЭ

Улаан-Үдын аймаг городой ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха гол зорилготой. Хүдөө ажахыгаа хурданаар хүгжөөхэ, ашаг үрыень эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэл районно партийна организаци халуун анхаралаа нэн түрүүндэ хандуулдаг гээд, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **К. К. Шомоев** тоосоото элидхэлэйнгээ эхиндэ онсолон хэлээ.

— Үнгэрөөшэ табан жэлэй туршада сагай уларилай ехэ хашалантай, хоёр ехэ үерэй, ган гасуурай болобошье, гүрэнэй ехэ туһаламжа үзүүлһэнэй, аймагаймнай ажалшадай, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро шэн зоригтойгоор хүдэлһэнэй ашаар мал ажалай гол продуктнуудые абаха, худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргээбди, — гээд, элидхэлшэ саашань үргэлжэлүүлээ.

Аймагай промышленна предприятинууд дүн дээрэ продукци үйлэдбэрилгые табан жэлэй туршада 23 процентээр дээшэлүүлээ, тиихэдэ Тарбагатайн кондитерскэ фабрика 37 процент, Улаан-Үдын спиртын завод 50,3 процент, Ивалгын лесхоз 2 дахин дээшэлүүлээ.

Табан жэлэй туршада 22,0 миллион түхэриг капитальна һомололго ашаглагдаа гэхэ гү, али урда табан жэлэйхиһээ 2,8 дахин ехэ шэнэ барилга хэгдээ, элбэгээр машина, техникэ колхоз, совхозуудта үгтөө, элдэб түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Тиихэдэ электрын элшэ хүсэ хүдөө ажахыда хэрэглэлгэ табан жэлэй туршада 2 дахин дээшэлээ. Һүнэй товарна фермэнүүдые уһаар хангалга 58 процент, шэбхэ гаргалга 79 процент, һү һаалга 44 процент оньһожоруулагдаа.

Аймагай колхоз, совхозуудта табан жэлэй туршада 4923 гектар шэнэ газар ашаглагдаа, 2 мянга гектарынь тоосоото һүүлэй хоёр жэл соо тарялангай талмайда хамжуулагдаа. Табан жэлэй туршада ургасада минеральна үтэгжүүлгэ 2,6, наг шэбхэ 1,3 дахин ехээр оруулагдаа.

Продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулха, ажахынуудай олзо оршые дээшэлүүлгээр зарим тэды дэбжэлтэ түйлэгдаа.

Үйлэдбэриие үргэдхэхэ, ашаг олзыень дээшэлүүлхын тулада саг үргэлжын оролдолго гаргахатаяа хамта засаг түрэмнай хүн зонойнгоо һуудал байдалые, соёл болбосоролые һайжаруулгада баһал нилээд ехэ анхарал хандуулжа байһаниинь тоосоото элидхэл дотор тодорхой жэшээнүүдээр баримталагдаа. Үнгэржэ байгаа табан жэлэй туршада аймагай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин 122-һоо 157 түхэриг хүрэтэр ургаа, колхозуудай гэшүүдэйхи — 87 түхэригһөө 132 хүрэтэр дээшэлээ. Гэр һуудалай хэрэглэмжэ хангалга табан жэлэй туршада 77 процент үргэдхэгдөө, аймагай бүхы хүн зоной 11 процентнь шэнэ байрада ороо. Культурно-ажаһуудалай барилгануудта, һургуулиин болон һургуулиһн наһа гүйсөөгүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, һургаха шэнэ байшангуудые, клуб ба соёлой ордонуудые, эмнэлгын эмхи зургаануудые барилгада бүхыдөө 13,7 миллион түхэригэй һомололго хэрэглэгдээ гэхэ гү, али урдахи табан жэлэйхиһээ 2,7 миллион түхэриг ехэ мүнгэн ашаглагдаһан байна.

Парти, правительствымнай саг үргэлжэ үзүүлжэ байдаг бодото туһаламжыень гүйсэд хэрэглэжэ, доторой арга боломжонуудые дүүрэн ашаглаха талаар үргэн эмхидхэхы, ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, ажалшан бүхэнэй харюусалгыень эрид дээшэлүүлһэн байгаа гээшэ һаамнай, бүри ехэ амжалта түйлагдаха байгаа гээд конференци дээрэ элидхэл хэһэн нүхэр Шомоев, үгэ хэлэһэн делегадууд онсолон тэмдэглээ.

Тиин илангаяа юун һанаа зобооноб гэбэл, хүдэлмэриин шанар, ургалта элитээр харагданагүй. Малһаа ашаг шэмэ абалга, жэшээлхэдэ, һү һаалга, нэгэл хэмдээ байһаар, тушаагдаһан малай шэгнүүр өөдөө болоногүй.

Ургаса мүн лэ ехэ нэмэсэгүй, зарим ажахынуудай тарялан, сабшалан дээрэ бүришье тулюур байдал үзэгдэһөөр. Овощ, хартаабха ургуулха зорилготой «Пригородный» совхоздо, жэшээнь, байгша ондо хамагһаа бага — 40,8 центнер хартаабха, 128 центнер овощ гектар бүриһөө суглуулагдаа. Энэ гээгдэлтэй байдалайнь гол шалтагаан хадаа тэндэхи механизаторнууд, мэргэжэлтэд, газар элдүүрилгэдэ тон ханалгагүйгөөр хандана, бии байгаа машина зэмсэг, алибаа үтэгжүүлгэ, үрэһэ хүрэнгэ айхабтар муугаар, ашаг багатайгаар хэрэглэнэ. Нимэрхүү ушарһаа боложо, Оронгын, «Заветы Ильича», Калининай нэрэмжэтэ совхозууд ургаса багаар абана, илангаяа малай тэжээлээр дуталдана, ехэ хохидолдо ороно.

Эдэ ажахынуудһаа үлүү һайн газар, уһатай бэшэшье һаа, агротехникын заабаринуудые баримталдаг ажахынууд орооһо, овощ, хартаабха горитой абажа, гүрэндэ тушааха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, малдаа яһала хүрэхэ өөрын шэмэтэ тэжээлтэй, хүрэнгэдөө хүрэхысэ үрэһэ хаанхай байха юм. Энэ хоёр жэшээ юу харуулнаб гэжэ делегат, аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **П. А. Горбунов** тобшолол хэхэ зуураа, ажахын хүдэлмэриин дүнгүүд хадаа нэн түрүүндэ тэндэхи хүтэлбэриин хэмжээнэй ямар байһые, партийна организациин ямар нүлөөтэй, экономикын талаар албанай, бүридхэл тоосооной хэр зэргээр ябуулагдадаг байһые эли тодоор харуулдаг гээшэ. Тэдээн дээрэһээ зүб тобшолол хэжэ, гээгдэжэ ябаа ажахынуудые, һалбаринуудые ударидадаг хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг болохынгоо хажуугаар тэдэнэртэ тодорхой туһаламжа үзүүлхэ, хүмүүжүүлхэ, һургаха шухала гэжэ делегат **Д. П. Болонев** «Маяк» колхозой тодорхой жэшээнүүд дээрэһээ баримталан хэлээ.

Мүнөө аймаг дотор баригдажа байһан һү һаалиин дүрбэн комплексые, Ивалгын ОПХ-дахи гунжадай, ондоо ажахынуудта бодхоогдожо байгаа гахайн комплекснуудые ашаглалгада үгэхын тулада барилгын эмхи зургаануудай саг соогоо, һайнаар хүдэлмэрее дүүргэхын хажуугаар, тэдэниие барюулһан колхоз, совхозууд комплексноор харууһалха гэһэн малаа олошоруулха үндэһэ һуури тухай мүнөөнһөө һанаашалха, бардам хүрэхэ, шэмэ һайнтай тэжээлээр хантаха, тэндэ хүдэлэгшэдэй ажалай бүтээсые оньһон техникын ашаар хэдэн дахин дээшэлүүлхэ болоно. Энэ хадаа районно партийна организациин һаяын сагта ябуулха гол шухала хэмжээнүүд гэжэ делегадууд «Межколхозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын ПМК-гай начальник **Г. М. Родионов**, «Советская Россия» колхозой тракторна бригадын бригадир **Н. К. Трифонов**, Ивалгын ОПХ-гай директор **В. Е. Вахрунов**, «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ **И. М. Болонев** гэгшэд хэлэхэ зуураа, доторойнгоо арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ, илангаяа ургасын хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ бүхы нүхэсэлнүүдые хэрэглэхэ шухала гэбэ.

Тиин комплекснуудай дэргэдэ саг үргэлжын һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха, тэжээл буйлуулха, шэмэжэрүүлхэ ажахынууд хоорондын заводуудые бариха асуудалда мүнөөнһөө анхаралаа табяагүй һаа, үнэтэ сагаа гээжэ, ехэхэн хохидолдо орожо магадгүйбди гэжэ һэргылэн хэлэгдэһэниинь ехэ зүб.

Ерэхэ табан жэлэй түсэб хадаа хүдэлмэриин шанар һайжаруулха гэһэн гол зорилготой һэн хойноһь аймагайнгаа үйлэдбэриин гол һалбари — хүдөө ажахые комплексноор хүгжөөхэ, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ гээшэ районой партийна организациин хойшолуулашагүй зорилго болоно. Энэл зорилготой нягта холбоотойгоор аймагай ажалшадай хүсэлэл эрмэлзэлынь, эдэбхи үүсхэлынь бадаруулан дэлгэрүүлэгдэхэ, партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой болон бусад эмхи зургаануудай ажал ябуулга шэглүүлэгдэн ябуулагдаха зэргэтэй гэжэ делегадууд «Искра» колхозой парткомой секретарь **А. И. Хандархаев**, Калининай нэрэмжэтэ совхозой директор **В. Н. Неустроев**, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. В. Харнохоев** тусхайлан тоогтоо.

Социалис мүрысөөе ашаг үрэ ехэтэйгээр эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгон дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ үшөөл ёһо тэдысэ хандаха ушар үзэгдэнэ. Тэдэнчие саг доронь элирүүлхын, усадхахын тула шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгые нэн түрүүндэ коммунистнуудай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэгүй гэжэ делегадууд «Забайкальский» совхозой партбюрогой секретарь **Э. Б. Ранжуров**, «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишан **Л. Н. Седых** болон бусад тэмдэглээ.

КПСС-эй обкомой секретарь **В. Ф. Лысов** районно партийна конференциин хүдэлмэридэ хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Партиин райкомой тоосоото элидхэлээр зохихо тогтоол баталан абтаа. КПСС-эй районно комитет, шалгалтын комисси, областной партийна конференциин делегадууд һунгагдаа.

* * *

Партиин районно комитедэй эмхидхэлэй пленум дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретаряар **К. К. Шомоев**, секретарьнуудаар **Т. И. Федотов**, **Р. Б. Гармаев** гэгшэд һунгагдаа.

Ц. ДУГАРОВ,
манай тусхай корр.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ХУБИТА ЕХЭ

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй таряа хуряалга тон шухала удха шанартай байгаа гэжэ мэдээжэ. Тиимэһээ республикын залуу үетэниие энэ хэрэгтэ улам эдэбхитэйгээр элсүүлхын тулада ВЛКСМ-эй обком, райкомууд болон комсомолой комитедүүд ехэ хэмжээнэй эмхидхэлэй болон ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

Хаа хаанагүй комсомолшууд болон залуушуул аха нүхэдһөө гээгдэнгүй ажаллахые яһалашье оролдоо гээшэ. Тиихэдээ залуушуул хамтаржа, комсомол-залуушуулай коллективүүдые эмхидхэжэ хүдэлөө гэжэ онсо тэмдэглэмээр. Энэ ушар шухала удха шанартай.

Хамта дээрээ 3500 залуу механизаторнууд түгэсхэхы жэлэй баян ургаса хуряалсаа. Гадна манай республикын промышленна предприятинуудһаа, институтуудһаа, техникумүүд болон училищинуудһаа 12 мянга гаран залуушуул хүдөөдэ байдаг үетэндөө туһалаа юм.

Комсомол - залуушуулай комбайнова 471 агрегат тарялан дээрэ ажаллажа, 141 мянган гектар газарай таряа хадаһан, 1885 мянган центнер ороохо сохиһон байна гээд баяр баясхалантайгаар мэдээсэхэ байнабди. Нёдондонойхитой жэшэхэ болоо һаа, энэ хоёр дахин ехэ болоно.

ВЛКСМ-эй Бэшүүрэй, Кабанскын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй райкомууд залуу үетэниие таряа хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсуулха талаар горитой амжалта түйлаа гэжэ онсо тэмдэглэмээр. КПСС-эй XXV съездэдэ ВЛКСМ-эй зүгһөө барюулагдаха ажалай рапорт доро гараа табиха эрхэдэ хүртэхын түлөө республикын залуушуулай дунда дэлгэрһэн тэмсэлдэ эндэхи комсомол-залуушуулай коллективүүд илангаяа ехэ амжалта түйлаһан байна.

Бэшүүрэй аймагта комсомол-залуушуулай 125 агрегат эмхидхэгдэжэ, 478 залуу комбайнер габшагай ажалаараа нютаг нуга соогоо алдаршаһан юм. 23.626 гектар газарай таряа баал болгон унагаажа, 17.830 гектарайхиие сэхэ хурлажа, 17.780 гектарайхиие сохижо, Бэшүүрэй залуу механизаторнууд 1975 оной таряа хуряалгада горитой хубитаяа оруулаа. Тиигэжэ хамта дээрээ 276.250 центнер ороохо гүрэнэй амбаарта оруулжа шадаа.

«Победа» колхозой (комсомолойнь комитедэй секретарь Геннадий Фалилеев), Бэшүүрэй совхозой (секретаринь Баир Базаров) комсомолой комитедүүд эмхидхэлэй, ниитэ политическэ ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри ябуулжа, энэ талаар горитой амжалта түйлаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай залуушуул баһал горитой амжалта түйлаа гээд тэмдэглэхээр байна. Жэшээлхэдэ, «Искра» колхоздо комсомол-залуушуулай 15 агрегат бии болгогдожо, эдэнэр табан звено болон хүдэлөө. Тиихэдээ дундань үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөөн эмхидхэгдэһэн юм. Энэ ажал ябуулгын нүлөөлхы үүргэ нилээд горитой байгаа. Залуу комбайнернууд Григорий Мальцев, Савелий Олованников гэгшэд 4—4 мянга гаран, Леонид Рычков 5100 центнер ороохо сохижо, эрхимүүдэй тоодо оролсоһон байха.

Харин аймаг соо хамта дээрээ комсомол-залуушуулай 96 комбайнова агрегат хүдэлжэ, бүхы тарянай дүшэн процентыень хуряаһан байна.

Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой Василий Фалилеевэй комсомол-залуушуулай агрегат 490 гектар газарай таряа хадажа, 8.120 центнер ороохо сохёо. Тиигэжэ аймагайнгаа залуушуулай коллективүүдэй дунда эрхимлэбэ. Гадна энэ колхозой Василий Фалилеев 8.010, Бодонгуудай совхозой комбайнер Бимба Санжицыренов 5671 центнер ороохо сохиһон байжа, үетэн соогоо онсо шалгарһан суутай.

Шахардуу хүндэ үедэ хэнэй хэн байһаниинь элирэн тодордог гэжэ арад зон хэлсэдэг. Тиимэһээ эдэ залуушуулай абари зан, үзэл бодол тухай ехэ хүндэлэнгеэр хэлэхээр байна. Заримаиинь түрүүшынгээ жэлдэшье комбайн жолоодожо ябаа һаа, ехэ оролдосо гаргажа, үсэд нэтэрүүгээр хүдэлжэ, энэ баян ургаса хуряалгада өөһэдынгөө хубитые оруулаа.

Залуу механизаторнуудай дунда үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлхын тулада ВЛКСМ-эй райкомууд, комсомолой комитедүүд тон ехэ хүдэлмэри ябуулаа гээд онсо тэмдэглэмээр байна. Мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа олондо мэдээжэ болгохо, илагшадые материальна болоод моральна та... урмашуулха хэрэг яһа... рагаар табигданхай ба...

Гадна полевой ста... дээрэ байрлаад, хүд... байһан механизатор... ажаһуудалай хэрэгц... хангаха хэрэгтэ бага... анхарал хандуулагдаа... хэлэхэ дүүрэн эрхэт... Түс хэмжээ ябуулга... комсомолой эдэбхитэ... юзна бэшэ залуушу... эдэбхитэйгээр хабаа...

Мүнөө 1975 оной... хуряалгын дүнгүүд га... жа байна. Комсомо... ганизацинуудташье эн... жээ ябуулга бэелүүлэ... Һүүлэй мэдээсэлэй... Хяагтын аймагай «Д... колхозой залуу механ... Владимир Намсараев... ра мянган центнер о... таряа хуряалгын үе... хижо, республикын... комбайнернуудай дунд... гарһанда тоол... ВЛКСМ-эй обком ни... амжалта түйлаһанаа... димир Намсараевые... шалаа. Тиигээд ВЛК... тон дээдын шагнал... нэгэн болохо, ВЛК... ЦК-гай «Габьяата ажа... һэн Хүндэлэлэй тэм... шагнахыень комс... ЦК-гай урда зуурш...

Түгэсхэхы жэлэй... хуряалга дүүрэбэ. Ма... спубликын залуушуу... той хубитаяа оруул... ряад оронойнгоо гүрэ... шааһан 200.000 тонн... тарянай урасхалд... дынгөө тонноонуудые... жэ шадаба бшуу.

Б. БАЛБАР...
ВЛКСМ-эй обком...
инструкт...

БАМ-да СОВХОЗУУД УРГАН БОДОХО

Зүүн Сибириин гүрэнэй газар эсхэмжэлгын проектнэ институтай (Красноярск) мэргэжэлтэд Байгал-Амарай түмэр зам шадар оршодог миллион шахуу гектар газарые шэнжэлэн үзэбэ. Тэдэнэрэй суглуулһан материалнууд БАМ-ай түрүүшын совхозуудай проектын үндэһэ һууринда табигдаха юм. ТАСС-ай корреспондентын гуйлтаар институтай ахамад инженер Н. С. Вершинский энээн тухай иигэжэ хөөрэбэ:

— Байгал-Амарай түмэр замые зубшаад шэнэ поселогууд, хото городууд, промышленна ехэ барилганууд урган бодохо. Тиимэһээ хүдөө ажахын үйлэдбэри баһал хүгжэхэ ёһотой болоно бшуу. Манай институт тэрэнэй хүгжэлтын ерээдүйн түлөө харюусаха ёһотой.

Бүхы ажал богонихон болзорто дүүргэгдэхэ ёһотой. БАМ-да 17 тусхай совхоз байгуулагдаха, 31 мянган гектар газар шэнээр ашаглагдаха юм. Зарим совхозууд ороохото ургамалнуудые үйлэдбэрилхэ, улам олон боложо байгаа хүн зониие теплична томо ажахынууд элдэб овощоор хангаха байна.

Манай институтда БАМ-ай түрүүшын зургаан тусхай ажахы байгуулха технико-экономическа үндэһэ һуурин зохёогдонхой.

ЗУРАГЛАЛ

МИНИИ ТАНИЛ МЕХАНИЗАТОР

Түрүүшын уулзалга. Тэрэ намар тарянай ургаса айхабтар һайн һэн: Хөөрхын хүбөө талаһаа эхилээд, Үдэнэй аман хүрэтэр алтан шаргал тарян сентябриин эхинэй үшөөл дулаан амитай һалхин доро эбхэрэн байгаа. Аймаг соогоо эгээн түрүүлэн амяарлан хуряалга эхилһэн «Первомайский» совхозой комбайнернуудтай аймагай газетын даабаряар уулзаха хүсэлтэй һэм. Боршоогорой оройн шаргал тарянда улаан сохонууд шэнгеэр «Сибирягууд» аһанхай, аалихан дабшана. Дүтэлэн ерэхэдэмнай, түрүүшын комбайнһаа нюдэндөө хара шэл хэнхэй, нюргаар үндэр хүн һүрэн бууажа, гараа һарбайба:

— Гостев, — гээд, һүүлдэнь: — Василий, — гэжэ нэмэбэ.

Иигэжэл олон дахин совхозой чемпион болоһон комбайнертай танилсаа һэм. Василий Федорович түйлай хөөрүү хүн байба. Арбан зургаан жэл механизатораар хүдэлөө. Түрүүн тракторист, һүүлдэнь жолоошон, тиигээд баһа тракторист. Зүгөөр намар бүхэндэ хамаг ажалһаань сүлөөлжэ, комбайнда табидаг. Эндэл Василий Федорович эгээн ехэ амжалтаяа түйлаа юм. Тэрэ, түрүүшынхеэ уулзаһан намарни, «СК-3» комбайнаар 260 гектар амяарлан хуряалгада сабшан унагаагаад, һүүлдэнь 540 гектарай таряа суглуулан сохиһон, 6000 гаран центнер хуряажа, зургаан одо бункер дээрээ һиилүүлээ һэн.

Тэрэл намарынь 1972—1973 оной гэхэ гү, али юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлэй дүнгөөр үргэн мэргэжэлтэй механизатор Василий Федорович Гостев «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа бэлэй.

Хоёрдохи уулзалга. Нёдондо намар Хэжэнгын үйлсэдэ һайндэрэйхеэр хубсалһан Василий Фёдоровичтой гэнтэ уулзашооб. Тэрэ өөрынгөө сайбар сагаан «Москвичта» һамгаяа, үхибүүдээ һуулганхай гүйлгэжэ ябаа бшуу. Танил зангаар хөөрэлдөөбди.

— Москва түрүүшынхеэ ошооб. Түрүүшэгээр бага тархим эрьеэ: машина хүн хоёрынь адли олон, Ярославска вокзалһаа Арадай ажахын түйлалтануудай выставкэ таксигаар мэдээгүйдөө хүрөөд байгааб. Һонирхохо юумэн олон даа! Ямар машинанууд, тракторнууд бии гээшэб! Заримыень Хэжэнгэеэ асараад, газар хахалжа ябаһайб гэхээр...

Удаан хөөрэлдөөбди. Василий Федоровичые совхозынь түлбэригүй путевкоор шагнаһан байгаа бшуу. Тэрэ ехэл сэдьхэл хананги ябаа һэн. Һүүлдэнь иигэжэ нэмээ: — Һамгамни Москва ошожо үзэһэн байха, тиихэдэнь бии Хэжэнгынгээ түхереэнһээ гараагүй байха гүб?! Одоошье ошогдобо бшуу. Москва тухай олон юумэ уншаһан, зүүдэндээшье тэрэниие үзэһэн бэлэйб.

Тиимэл хүн юм. Василий Федорович. Тэрэ найман класс дүүргэнхэй, ном ехэ уншадаг, дэлхэй дээрэ боложо байдаг бүхы юумэн тухай дууланан, соносоһон байха. Теэдшье тэрэ һамганһаа гээгдэхэгүй гэжэ оролдодогынь удхатай: нүхэрынь Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин һуралсалай таһагые даагша юм.

— Айхабтар соёлтой, ёһотойл мүнөө үеын айл,— гэжэ тэдээн тухай һургуулиин директор, үнинэй коммунист Цырен Базарович Золтоевой хөөрэжэ байһые һанаандаа оруулааб.

Гурбадахи уулзалга. Үнгэрһэн үбэл ямаршьеб хэрэгээр «Первомайский» совхозой МТМ соо ябатарни, нэгэ хүн ооглобо. Харахамни, Василий Федорович хүбэнтэй хүүртигтэй. тоһон болоһон гараа улһаар аршажа байба. Түлишын аппаратурын шанар шалгагшаар эндэ ажалладаг. Сохыень хэлэхэдэ, иимэ хүдэлмэриие түбһэн хүн хэжэ шададаггүй. Тиихэдэ совхозой главна инженер ябаһан Одон Дамбаевич Ендонов ... алыемни айхабтар маг... лэй.

— Алтан гартай ... жэ шадахагүй юум... үгы. Үбэл бүри з... түлишын аппаратура ... гада табидагбди. Онд... мэ хүн олдохошьегү... моройл механизатор ... Хамаг журналнуудые ... нииень уншадаг.

Минии цех соо ... дам, хэдэн хүн тэрээ... дэб асуудалаар ханд... рандань таатай зүб... дэг, өөрөө туһалалсад... ба.

Дүрбэдэхи уулза... уулзалгамнай үшөө ... дүй. Зүгөөр болохол ... Хаанашье болохыень ... ноо мэдэхэгүйб — ... шаргал намарай поля... гү, али баһал ... МТМ-дэ гү... Заагүй ... байһандань этигэнэб, ... дэнь танил механ... урагшаа һанаатай хүн... шанай коммунист, олон ... дэ колхозой түрүү... ябаһанаа, мүнөө амар... гараад, луговодоор хү... Фёдор Гостевой ... өөрөө коммунист. ... Гостевтэй хөөрэлдэхэ... олдохол байха. Хэ... нөө уншагшадай ... нютагайнгаа хүбүүн... жэлэй ударник ... Федорович Гостевой ... зураг дурадхахамни. ... рай тарилгада хүдэлж... никэ заһабарилжа ... дань. тэрэниие «Хэ... гол» газетын фото... пондент Доржо С... буулгаа. Танилсагты!

А. ЖАЛСА...

ҺАЙН ДҮНГҮҮДТЭЙ

Аймагай түб Закаменск хотын хилээмэнэй заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие бүхы талаарнь болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа ноябриин 15-да мэдээсэбэ. Заводой хүдэлмэрилэгшэд табан жэлэй туршада валовой продукци гаргаха даабаряа 100,2 процент дүүргэһэн байна.

Предприятиин ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мария Васильевна Викулина, Валентина Николаевна Зверева гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд ажал хүдэлмэридөө һайн үрэ дүнгүүдые түйлажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэй бүтээһэн продукци ходоодоо һайн шанартай байдаг.

Б. ЖАНЧИПОВ.
Захааминай аймаг.

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхозой һаалишад һү үйлэдбэрилгөөр хахад жэлэйнгээ даабариие үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Совхозой хүдэлмэрилэгшэд һү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар энэ жэлэй сентябрь һараһаа хойшо арбадахи табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байнхай. Ангагай һүнэй фермын Мария Решетова, Нина Чумакова ба Марина Чумакова гэгшэд табан жэлэйнгээ даабариие аяар май һарада дүүргээд, арба һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2797 килограмм һү һааһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангагай һүнэй фермын түрүү һаалишад (баруун гарһаа) М. Решетова, эгэшэнэр Нина, Мария Чумаковатан.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

ЖЭГДЭ ҺАЙНААР

Бэшүүрэй аймагай промышленна предприятинууд түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригэй продукци худалдаба. Жэгдэ һайнаар хүдэлэгшэдэй тоодо Хёлгын леспромхоз ороно. Түс леспромхозой коллектив 10-дахи табай жэлэй түсэб дүүргэжэ эхилһээр үнинэй. Юһэдэхи табан жэлэй 4 жэл 9 һарын туршада 6 миллион түхэригэй продукци худалдаа: энэнь түсэбһөөнь холо үлүү юм. Продукциингаа өөрын үнэ 62 процентээр хямдаруулаа.

Манай корр.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. Н. БУЗИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ой модоной промышленностиин системэдэ олон жэлэй туршада эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түлишын промышленностиин ахамад инженер Михаил Никитович **Бузиниие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной ноябриин 18.

Табан жэлэй түсэб хэр бэелүүлэгдээб

МЕЛИОРАЦИ: ШЭНЭ ШАТА

Мелиораторнуудай һайндэрэй урда тээхи габшагай ажалай вахта эршэтэ хэрэгүүдээр, ехэ амжалтануудаар тэмдэглэгдээ. Энэ жэлдэ колхоз, совхозуудта 630 мянганһаа дээшэ гектар уһалууриин газар гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо, 120 мянган гектараар ехэ талмай дамжуулагдан үгтэһэн байна гэжэ СССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министрэй орлогшо Б. А. Кудрин ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. Орон доторхи мелиорациин эгээл ехэ барилгануудай нэгэн — Кубаниин гидротехническэ бүлэг барилгые болзорһоонь урид ашаглалгада оруулалга гайхамшаг ажал хэрэгүүдэй нэгэниинь болоно. Краснодарай сөөрэм ба барайгар уһалха түхеэрэлгэнүүдэй барилгын проект зохёон табигшадые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаа.

3,1 миллиард кубометр уһа багтааха Кубаниин далайе болзорһоонь 70 хоногоор урид ашаглалгада оруулба. Энэнь хизаарай барайгар таридаг талмайнуудые уһаар хангажа, ойрын жэлнүүдтэ нэгэ миллион тонно барайгар ургуулан хуряаха арга олгохо байна.

Түсэбтэ табан жэлэй мелиорациин бусад ехэ барилганууд — Каховско уһалууриин түхеэрэлгэ, Хойто Крымэй канал, Ставропольиин канал мүн лэ томо барилгануудай тоодо ороно. Поволжодохи газар уһалха түхеэрэлтын барилгые дүүргэжэ болоно. Энэнь жэлдээ 100 мянган гаран гектар талмай уһаар хангаха юм.

Гандадаг районуудһаа тогтууритай һайн ургаса абаха гээшэ мелиорациин барилгын гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Һүүлэй арбан жэл соо иимэ хараа шэглэл баримталан, гурба үлүүтэй дахин гэхэ гү, али уһалагдадаг газар дээрэһээ 14 миллион тонно ороохо таряа хуряажа абаба.

Казахстанда инженернэ ехэ түхеэрэлгэнүүдые бариһанай ашаар барайгар тарижа ургуулха ехэ ажахынууд эмхидхэгдээ. Тиигэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ хүрпээтэ ургамалнуудай баян ургаса абтаһан байха юм.

Дунда Азиин республикануудта газар уһалха ехэ түхеэрэлгэнүүд баригдана. Хооһон хуудам ба Каршинскэ талануудые урэжэл ехэтэй болголго түүхэтэ удха шанартай байна. Урдань уһагүй байһан тэгшэ газарнуудта хлопок ургуулгын талмайнууд бии болгогдоо. Хара бэшэ хүрьһэтэй зонын, Алас-Дурна зүгэй ба ороной бусад районуудай мелиораторнууд амжалтатайгаар хүдэлнэ.

«Газар уһалалгые хүгжөөлгэ — манай хүдөө ажахын ерээдүй мүн» — гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые оронойнмнай олон миллион хүнһөө бүридэһэн мелиораторнууд ажал ябуулгынгаа дайшалхы программа болгонхой.

Уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые барилга залиршагүй хурдан түргөөр хэгдэнэ. Гүрэнэй мүнгэ һомололгын ашаар 3 миллион гектар газарые уһалдаг болохоор КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд дотор хараалагдаа һэн. Гэбэшье мүнөө 3 миллион 500 мянган гектар талмайда уһалууриин түхеэрэлгэнүүд баригдаа! Тэрээнһээ гадна, ажахынуудай өөһэдынь мүнгэ зөөреэр жэлэй дүүрэтэр 1 миллион гектар талмай уһалагдадаг болохо юм.

Мүнөө уһалагдадаг талмайн гектар бүхэн уһалагдадаггүй газарайхиһаа хоёр гэхэ гү, али хаа-яа дүрбэ дахин ашаг үрэ ехэтэй байна. Зүгөөр иимэ ехэ илгаань уһалагдадаг газарай арга боломжонуудые бүрин харуулжа шаданагүй. Түрүү олон ажахынууд уһалагдадаг газарһаа 50 центнер, заримдаа 70 центнер шэниисэ хуряажа абадаг. Иимэ ехэ амжалтын түйлагдадаг байһан тухай үшөө олон жэшээ харуулжа болоно. Уһалуурилгые хүгжөөхын тула гүрэнэй һомолһон 3 миллиард түхэригһөө барайгар үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлнэ. Хэрбээ 1965 ондо бидэ орон дотороо 583 мянган тонно барайгар абаһан һаа, харин мүнөө миллион тонно иимэ ургас... даг болообди! Үргэн ех... бисхэр дээрэ инженер... хеэрэлгэнүүдые бари... ашаар хүрпээтэ энэ ... шухаг ургамал хур... 3,5 дахинаар дээшэлээ.

Жэлэй дүүрэтэр үшэ... мянга гаран гектар уһа... түхеэрэлгэнүүд ашагл... оруулагдаха юм. Ме... торнууд газар тарял... гаа ашаг шэмые дэ... хэ, барилгынгаа шан... һайжаруулха, үр... болгогдоһон гектар бү... ашаг үрые дээшэлүүлх... жэ оролдоно. Эдэ зор... нуудые шиидхэхэдэ ... ехэ амжалтануудые ... КПСС-эй XXV съездые ... рэтэй солотойгоор ... түлөө социалис ... дэлгэрүүлһэн оньһожо... лагдамал нүүдэл ко... нуудай, барилгын бусад ... хинуудэй коллективууд... ниие һайн ойлгоно.

(ТАСС)

АЖАЛША БҮЛЭ

(Мүрысэдэг Шэтын областьһоо ерэһэн бэшэг)

Намарай элдин саг тиимэшье удаан амгалан тэнюунээр байлгадаггүй даа. Буруулган сагай болоожо байһан үедэ намарай ольбон буужа, үбэлэй шэнжэ үзэгдэхэ. Тиимэһээ Дашиҗинчин Рабданов тэнюун сагай урманда сэдьхэлээ ханаажа гэртээ һуунагүй. Үглөөнэй наранай алтан шара туяагаа сасажа байхада тэрэ хэдэн хазаар баринхай, бурзан сагаан хюруу дээгүүр алхалан, Обоогой арын һая хуряагдаһан тарянай поли дээрэ эдеэлжэ байһан морид тээшээ ошобо. Дашириҗинчин хүгшэн хээрээ зайдалаад, бэшэ моридоо хүтэлэнхэй гэр тээшээ хатаргаба.

— Сэмжидма, сайгаа шанаа гүш? Алеэ, нэгэ аяга сай хэлши, мүнөө эртэлжэ зүүн арын сабшагдаһан полиин зеленко тармахамни. Нойтоншье ороходоо болохо гээшэ ха. Урдаһаа һалхилна — гэбэ.

— Шанаа, шанаа, зүгөөр хүсэд эдеэшээдүй байжа магадгүй, Сэмжидма эсэгэ тээшээ аягатай сай һарбайна. Дашириҗинчин шаажан аягаар дүүрэн улаан шарахан сай һоросгоон байха соогоо: — Сэмжидма, энэ гэһээр хониидоо гаргажа, үсэгэлдэр хуряагдаһан поли тээшэ мүнөөдөө туужархи. Хари хонид байратай байна гээд, харууһалангүй бү бай. Хэн мэдэхэб, поли дээрэ таряаншье адхарһан байжа болохо. Хонид таряа үлүү ехээр эдибэл. гэдэһээ хахараад лэ дүүрэз, — гэбэ.

Дашириҗинчин Рабданов һайса сайлаһанай һүүлээр, «Беларусь» маркын тракторта тармуур шагтагаланхай зүүн арын поли тээшэ ошобо.

Догойн «Россия» колхозой ахалагша хонишон Дашириҗинчин Рабданов 10 шахуу жэлэй туршада хонидые харууһалха соогоо иимэрхүүл ажал хэжэ ябадаг юм. Дашириҗинчин малша айлай бүлэдэ түрэбэшье, түрүүшээр малшанаар ажаллаагүй һэн. Сэрэгэй албанһаа ерэһэнэй һүүлээр механизаторай курс дүүргэжэ, олохон жэлэй туршада Могойтын МТС-тэ трактористаар, комбайнераар ажаллаһан байна.

1956 оной «Забайкальский рабочий» газетын нэгэ номерто «Могойтын МТС-эй комбайнер Дашириҗинчин Рабданов таряа хуряалган дээрэ хоёрһоо үлүү нормо дүүргэнэ» гэжэ бэшээтэй байха. Эрхим ажалайнгаа түлөө нэгэтэ бэшэ шагнал хайрада хүртэнхэй.

Һүүлээрнь, түрэл Догой нютагтаа ехэ удаан механизатораар ажаллаа. Эндэшье хүдэлжэ байхадаа түрүү механизатор гэжэ олоной дунда хэлсүүлжэл ябаһан юм. Юрэдөө Дашириҗинчин Рабдановай хахалһан газар, тариһан таряа, шэрэһэн ашаа бултыень суглуулха, сэгнэхэ болоо һаа, ехэхэн лэ хэмжүүрэй болохо байха.

Теэд түрүү механизатор түрүүн шэлэһэн ажалдаа амжалтатай, илалтатай ябажа байһан аад, ямар ушарһаа хонишон болооб? Магад хонишоной олзодо обтожо болоо гү? Үмсэдөө мал олые барихаар үбһэ тэжээлшье малшанайда ехэ байдаг ха юм. Үгы даа... Коммунист Рабданов нэгэтэшье тиигэжэ сэдьхээгүй. Харин колхоздонь малшадай, тииһээ тиитэрээ хонишодой дуталдадагые хоёр нюдөөрөө харажал ябадаг, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй болон үбгэд, хүгшэдэй «малшад дутана» гэһэн гэмэрэлдээе шагнажал ябадаг байгаа.

Нэгэтэ хабар Дашириҗинчинэй трактор агтаяа хүшэгэнүүлжэ газар хахалхаяа хүдөө ошохоёо шамдажа байтарнь нэгэ залуухан басаган ерээд: — танние түрүүлэгшэ дуудана гэбэ. — Ямар ушарһаа түрүүлэгшэ намайе дуудаха бэлэй. Тиимэ зэмэдэ хүртэхөөр газараа хахалаа үгы һэмнайб? — гэжэ тэрэ өөртөө шэбшэбэ.

Түрүүлэгшын кабинет соо ороходонь, хүтэлбэрилэгшын шарайдань тэрээнние зэмэлхээр хэбэр үзэгдэбэгүй. — Зай, һайн байна, Дашириҗинчин! Ажалтанай бараг лэ ябана гүб даа.

— Бараг гээшэ тээбы даа. Үглөөдэрһөө Харганаашнин баруун арые хахалжа дүүргэхэмнай, гэжэ Дашириҗинчин харюусаба.

— Тэрэтнай һайн лэ гээшэ. Зүгөөр мүнөө бидэ тантай ондоо юумэн тухай хөөрэлдэхэбди. Манай ажахыда хонишод дуталдана гэжэ бидэ мэдэнэбди, ташье ойлгонот. Жэл бүри хони малаймнай тоо толгой олошорно, харин жэл ерэхэ бүри үбгэд, хүгшэднай наһа хэтэржэ, пенсидэ гаранад. Тиимэһээ танние хонишон болгохо тухай һаяхан правлени дээрэ хөөрэлдөө һэмди. зүгөөр зүбшөөхэ гээшэ гүт? Хэрбээ зүбшөөбэлтнай трактортатнай һууха залуу нүхэд олдохо. Харин хонишод боломоор хүнүүд лэ олдоногүй.

Дашириҗинчин Рабданов асуудалда харюу үгэхын түлөө үдэр хоног үнгэргөө, нилээд ябаа, бодомжолоо: хонишоншье болохыень болохоб. Теэд хэр хүдэлжэ шадаха гээшэбиб? Яахаб, туршаад үзэхэ болоо бэзэб. Эрэ хүн ха юм биб. Иигэжэл тэрэ хонишоноор хүдэлжэ эхилһэн намтартай.

Дашириҗинчин Рабданов нара һалхинда хара хүрин болошоһон дүүрэн шарайтай хүн юм. Бэеэр, юрэдөө захын хүндэ булигдахаар бэшэ хүдэр. Залуудаа аймагай, округой найрнуудта бүхэ барилдадаг байһан намтартай. Түрүүшээр хонин ажалда хүдэлхэдэ хэр һэн бэ гэжэ асуухада: «түрүүшээр хонин ажалда хүдэлхэдэ бэрхэтэйшэг лэ һэн. Юун трактортай жэшэхэ юумэн байха һэм даа. Зүгөөр минии һамган Бальжит, һаалишанаар ажаллаһан байжа, намда орходоо мал ажалтай дүтэ дадалтай байһан гээшэ. Юрэдөөл, түрүүшын жэл хонидые ямар сагта яажа бэлшээхэ, ямар сагта түл абажа эхилхэб гэжэ ойлгожо абаа бэлэйбди. Удаань эхэ хонидой отара дээрэ хүдэлжэ, яһала бараг-шагаар түл абаа бэлэйбди. Манай талаан болоһон юм бэзэ».

Талаанишье бэшэ даа. Дашириҗинчин Рабдановтан даалгагдаһан ажалдаа тон харюусалгатайгаар хандадаг зон. Хонидоо эртэ бэлшээридэнь гаргажа, орой болотор адуулдаг байгаа. Мүн малдаа хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ шадаа. Тиихэдэ хонишоной эгээл харюусалгатай үе түл абалган гээшэ.

Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо Дашириҗинчин Рабдановтан отара дээрээ ото һэтэ эртын түрэлгэ үнгэргэжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө зуунһаа доошо хурьгадые юрэдөө абаагүй юм. Зүгөөр тон эрхим дүнгүүдые һүүлэй 2 жэлэй туршада туйлаа. 1973 ондо зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 117 хурьгадые абажа, округ доторoo эрхим хонишодой тоодо оролсоо бэлэй. Тиихэдэ удаадахи жэлынь һүүлшынхиеэ түл үгэхэ хонидые харууһалбашье, ехэхэн оролдолгын ашаар зуун эхэ хонин бүриһөө 120 хурьгадые абаһан. 4 килограмм 200 грамм нооһо хайшалһан байна.

Нёдондо жэл Дашириҗинчин Рабдановайхи шэнэ зуһаг хонидые түрүүлжэ, зуун хонин бүриһөө ерэн хоёр хурьга абаһан, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха түсэбэй орондо 4 килограмм 300 грамм хайшалһан байна.

Энэ жэлдэ ган гасуурай болоходо, Дашириҗинчин Рабдановтан аргаа барагдааябди гээд байгаагүй, хамаг зоригоо эршэдхэжэ, үбһэ бэлэдхээ. Анханай механизатор һэн туладань тэрээндэ МТЗ маркын трактор даалгагданхай.

Үбһэ сабшалгын үедэ Дашицырен хүбүүниинь, Коммунис партиин гэшүүн Гэндэн Дугаров, Мүнхэжаргал Цыдыпов гэгшэд хамһалсаа. 500 центнер үбһэ бэлэдхэһэн байна. Дашириҗинчин Рабданов зелёнко горитой сабшажа хуряагаа.

Иигээд лэ ажалынь дүүршэхэ бэшэ даа. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхээ, үбэлжөөнэй байра дулаалалга, сабшажа абаһан үбһэ хулһаяа зөөлгэн гэхэ мэтээр хонишоной ажал барагдаха һэн бы даа. Дашириҗинчин Рабдановтан эдэ бүгэдэнһөө айжа, сүхэржэ байдаггүй юм. Бальжит һамганиинь баһал ахалагша хонишоной амжалтынь хубаалдана. Тэрэ хэдэн олон хүүгэдые үндылгэбэшье, шираг залуу зандаа. Түрүү хонишонойхи ерэхэ жэл зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьгадые абажа, 4 килограмм хахад нооһо хайшалха зорилго урдаа табинхай ажаллана.

Ажалша, бэрхэ зоной байдалыншье баян, дэлгэр байдаг даа. Хэрбээ Рабдановтанай газаа ошоболтнай, «Жигули» автомашина, «Урал» маркын мотоцикл табяатай байха. Эдэ бүгэдэ эрхим ажалайнь түлөө хонишондо ээлжээгүйгөөр үгтөө. 1973 ондо ажал дээрээ эрхим дүн туйлаһанайнгаа түлөө Дашириҗинчин Рабданов Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа һэн. Мүн хоёр дахин «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан юм.

Дашириҗинчинэй эсэгэ Жабай Рабдан гээшэ урдань Ага нютаг соогоо нилээд дээгүүр бүхэ гэжэ тоологдодог байһан юм. Алхана, Хан-Уулын обоодошье нютаг нютагай абарга ехэ хүсэтэнтэй тулалдахадаа, илалта туйладаг байгаа. Тэрээнние «манай баатар» гэжэ нютагаархиниинь омогорхон нэрлэдэг һэн гэхэ. Харин мүнөө тэрээнэй хүбүүн нютаг зондоо ажалай баатар гэлсүүлнэ.

...Боро хараан болоходо, Дашириҗинчин тармаһан зелёнкоёо һурилөөд, гэр тээшээ бусаба. Үглөөдэр дахяад улаан наранаар бодолгон.

В. ГАРМАЖАПОВ.

1975 оной сентябрь,
Агын округ.

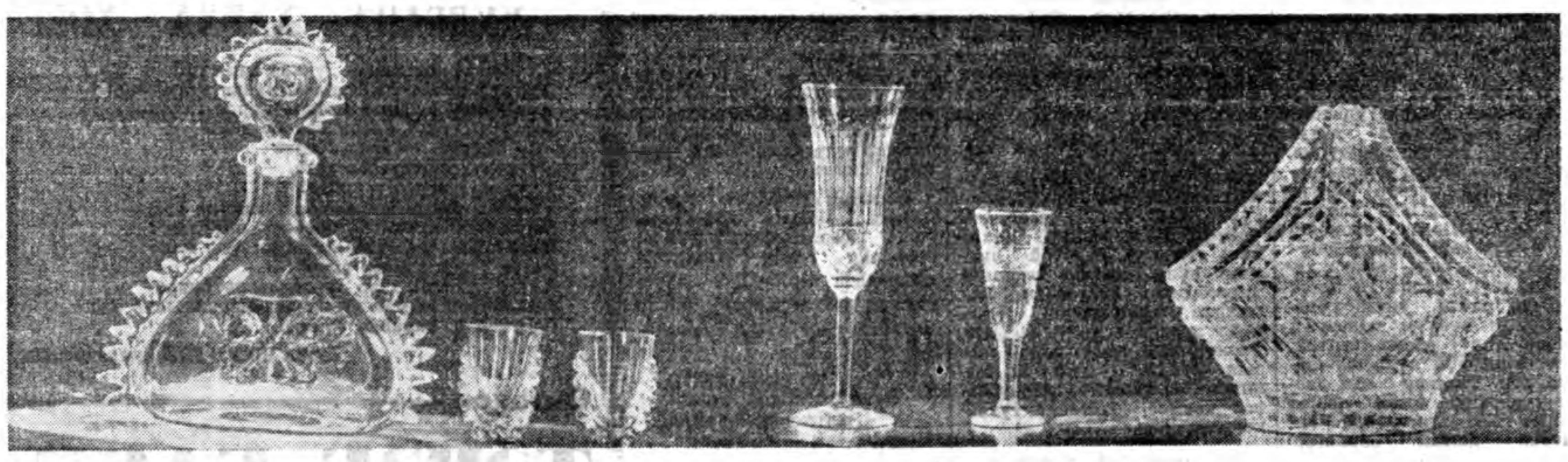

ХРУСТАЛЬ ШЭЛЭЙ ХАНХИНААН

НИКОЛЬСК. (Пензинскэ область). «Красный гигант» гэжэ шэлэй заводой коллектив алмазаар һиилүүрнүүдые хэдэг мастернуудай хрусталь шэлээр бүтээһэн зүйлнүүд — гоё һайхан вазанууд, фужернүүд, кубогууд, архиин приборнууд — холуур суурхана. Заводой уран һайханай туршалгын мастерскойдо бэлдэжэ зохёоһон 60 ондоо зүйл Уран һайханай бүхэсоюзна совет дээрэ һайшаагдажа, үйлэдбэридэ дурадхагдаһан байна. Тэрэнэй 26-ниинь үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Энэ бүтээлнүүд һаяар магазинуудта эльгээгдэжэ, угалзата зурагаараа, хадын булаг шэнги тунгалаг хрусталь шэлээрээ худалдан абагшадай дура татаха байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой урашуулай бүтээһэн хрусталь зүйлнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ БАЙШАНГУУД

Юһэдэхи табан жэлэй туршада Шулуутайн леспромхозой Бэшүүрэй модо бэлэдхэлэй пунктын түб һуурин Потанинодо, мүн модо бэлэдхэлэй Шабуртахи пунктда дунда һургуулиин нэгэ-нэгэ байшан баригдаа. Түмэр замай Шулуутай станциин 3-дахи километртэ найман жэлэй һургуули баригданхай. Леспромхозой түб Шулуутайда үхибүүдэй саад-ясли ашаглалгада үгтөө.

Иигэжэ леспромхозой хүдэлмэришэдэй багашуул, хүүгэд эмхи зургаануудаар гүйсэд хангагдаба. Саашадаа эрилтын хэмжээгээр саад-ясли үргэдхэгдэхөөр хараалагданхай.

Леспромхозой модо бэлэдхэлэй пунктнуудта гурбан дунда, найман жэлэй хоёр һургуули хүдэлжэ байдаг. Эдэ һургуулинууд материально-техническэ бааза һайнтай, спортивна заалнуудтай, мастерскойнуудтай, типовой проектээр баригдаһан байшангуудтай юм. Леспромхозой түб һууринда хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули хүдэлдэг юм. Иигэжэ социальна ехэ удхатай асуудалнуудые шиидхэжэ, үхибүүдые һургаха гү, али саад-яслида оруулха аргагүйдэһэнэй шалтагаанаар хүдэлмэришэдэй ажалһаа гараха ябадал усадхагдаһан байна.

Манай корр.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ХОТЫН БАРИЛГАШАДАЙ ТУРШАЛГАНУУД

ПРАГА. Баруун-Чехидэ, Марианске-Лазне гэжэ мэдээжэ курортһоо холо бэшэхэнэ оршодог, Ровно тосхондо хүдөөгэй хүн зоной нюдэндэ дадаагүй найман дабхар байрын гэрнүүд урган бодобо. Магазинууд, больница, һургуули, хүүгэдэй саад, яслинууд, соёлой, ажаһуудалай эмхи зургаанууд эдээн соо байрлаха юм. Энэ тосхоной хүн зоной тоо һаяар хоёр хахад мянган болохо.

Хүдөө тосхондо хүн зониие нютагжуулга бодото дээрээ иимэрхүүл даа.

«ЭДЬЕШЮЛЬТ ИЗЗОГОЙ» ЭРШЭ

БУДАПЕШТ. ВНР-тэхи электролампын заводуудай «Эдьешюльт иззо» гэжэ үниэнэй нэгэдэл республикаһаа холуур суурхадаг. Дэлхэй дээрэ гаргагдадаг бүхы электролампануудай дүрбэн процентнь эндэ бүтээгдэдэг.

30 мянга гаран хүнэй хүдэлдэг нэгэдэлэй предприятинуудта технологическа ажал саг үргэлжэ нарижуулагдана, научно-техническэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэнэ. Энэнь «Эдьешюльт иззо» гэжэ нэгэдэлэй үйлэдбэриин хэмжээн жэл бүри 10—12, хилын саана продукци худалдалгые 13 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгоно.

ТАБАН ЖЭЛЫЕ — БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

ВАРШАВА. Польшын эгээл томо, ууралаар хүдэлдэг «Туров» гэжэ электростанциин коллектив табан жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. 1971 онһоо хойшо эндэ 60,6 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдөө. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 2,4 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ гэһэн уялга энергетигүүд абаа.

СОВЕТ АРГААР

СОФИ. Бургаста хоёр сорго татаха ажал эхилбэ. Эндэхи нефтехимиин комбинат Болгариин Софи, Варна гэжэ томо хотонуудтай холбоотой болохонь. Энэ соргоор керосин, бензин дамжуулагдаха. Болгариин барилгашад сорго татаха совет арга хэрэглэнэ.

СОВЕТ ФИЛЬМЫН ҮДЭРНҮҮД

Совет фильмын Агуу ехэ Октябриин 58 жэлэй ойдо зорюулагдаһан үдэрнүүд Румыниин ниислэлэй «Капитол» гэжэ ехэ кинотеатр соо эхилбэ. Бухарестһээ гадна, совет фильмын үдэрнүүд Алба-Юлидэ, Плоештидэ, Тимишоарта болоно. «Северная рапсодия», «Дочки-матери», «Калина красная», «Анна Каренина», «Пламя» фильмүүдтэй Румыниин хүн зон танилсаха байна.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХАРГЫ

ПРАГА. Хилэ шадархи түмэр замай Чиерна-над-Тиссой станци Чехословаки Советскэ Союз хоёрой хаһи барисаанай, эб найрамдалай харгы энэ станцида уулзадаг. Түмэр замай хэдэн арбаад составууд элдэб түхеэрэлгэнүүдые, хүдөө ажахын машинануудые, автомобильнуудые СССР-эй хото городуудһаа эндэ асардаг. Аха дүү Чехословакиһаа манай орондо ерэхэ поезднууд мүн лэ Чиерна-над-Тиссой станциһаа мордодог юм. Чехословак хүдэлмэришэдэй гараар бүтээгдэһэн станогууд болон ашаанай автомобильнууд, хэлхээ холбооной техникэ болон мебель, үргэн хэрэглэлэй эд бараан эдэ поезднуудаар манай орондо асарагдадаг.

СОВЕТ ГРАМПЛАСТИНКЫН ДОЛООН ХОНОГ

БУДАПЕШТ. Агуу ехэ композиторнуудай, Советскэ Союзай хүгжэмэй искусствын мэдээжэ мастернуудай зохёолнуудай буулгабаритай гоё һайхан грампластинканууд Будапештын, ВНР-эй бусад хото городуудай магазинуудай витринэнүүдые шэмэглэн гоёобо. Эндэ грампластинкын долоон хоног сонсхогдожо, венгер хүгжэмдэ дуратайшуулые баярлуулба.

АХА ДҮҮ СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ҺАЙНДЭР

БУДАПЕШТ. Совет венгер арадуудай аха дүү соёл культурын һайндэр—совет культурын үдэрнүүд эндэ эхилбэ. СССР-эй олонациональна соёл культурын туйлалтануудай энэ харалга баяншье, элдэб янзашье: Москвагай «Современник» театрай зүжэгүүд, Ленинградай филармониин оркестрэй, совет мэдээжэ олон артистнуудай концертнүүд эндэ оролсоно.

Венгер харагшад совет зарим фильмүүдтэй, тэрэ тоодо С. Бондарчугай «Они сражались за Родину» гэжэ кинотой танилсаха байна. Мүнөө үеын совет уран зурагай искусствын выставкэнүүд нээгдэнхэй.

«Советский Союз в фотографиях ТАСС» гэһэн выставкэ «Мочарнок» гэжэ галерейдэ нээгдээ.

МОНГОЛ АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

УЛААН-БААТАР. Арадай Монголой ажалшад Агуу ехэ Октябриин 58 жэлэй ойе ажалай амжалтануудаар угтаба. Улаан-Баатарай промышленна 70 гаран ехэ предприяти болон эмхинүүдэй коллектив даабаринуудаа болзорһооһ урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 50 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа.

(ТАСС).

телефон · телеграф · радио
ХИЛЫН СААНАҺАА

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Италиин Республикын Президент Джованни Леонетой уулзажа хөөрэлдэһэн тухайнь гадаадын хэблэл үргэнөөр мэдээсэнэ. Совет-итальян харилсаан бата үндэһэ һуури дээрэ таарамжатай һайнаар хүгжэжэ байна гээд Л. И. Брежнев, Дж. Леоне сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ гээд газетэнүүд бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын Италиин Республикын Президент Дж. Леонетой, Италиин Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Румортой хөөрэлдөөнүүдээ үргэлжэлүүлһэн тухай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Дж. Леониин хоорондо болоһон уулзалга тухай мэдээсэлнүүдые газетэнүүд толилходоо, совет-итальян харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые, мүн хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ гээд тэмдэглэнэ.

Жолоодогшогүй «Союз-20» гэжэ замбуулинай онгосын «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станцитай автомадай туһаламжаар замбуулинай дайдада залгалдан холболдоһон тухайнь гадаадын хэблэл мэдээсэнэ.

Сайгондо политическэ зүбшэлэлгын конференци хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байна гээд ДРВ-гэй, РЮВ-эй газетэнүүд бэшэнэ. Оронoo нэгэдүүлхэ хэрэгээ дары түргөөр дүүргэхые хүсэжэ байһанаа Вьетнамай арад мэдүүлнэ гээд делегадууд хэлэбэ.

Дотоодын ба гадаадын хархис хүсэнүүдтэй Анголын арадай хэһэн тэмсэл тухай «Юманите» газетэ Луандаһаа абтаһан корреспонденци дотороо хөөрэнэ.

Испани ба Бангладештэхи политическэ байдал тухай, Баруун Европын оронуудта хүдэлмэригүйшүүлэй улам олошоржо, мүнгэнэй үнын унажа байһан тухай газетэнүүд бэшэнэ.

(ТАСС)).

БЕРЛИН

БЕРЛИНДЭ ЗАСЕДАНИ БОЛОБО

ТАСС

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцидэ бэлдэхэ редакционно комиссиин заседани 1975 оной ноябриин 17-һоо 19 хүрэтэр эндэ болобо.

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай 28 түлөөлэгшэ заседани дээрэ үгэ хэлээ. Аха дүү партинуудай хоорондо үгэеэ ойлгалсоһоной үндэһөөр СЕПГ-гэй бэлдэһэн конференциин документын проектые редакционно комиссизүбшэн хэлсэһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүдэй үеэр хэлдэһэн ажаглалтануудые, хүсэлэнгүүдые хараада абажа, проектые нарижуулан һайжаруулхын тула хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй байһанаа аха дүү бүхы партинуудай түлөөлэгшэд мэдүүлжэ, заһабаринуудые оруулхыень редакционно бүлэгтэ даалгаба. Заһабари оруулагдаһан проектын текст редакционно комиссиин 1976 оной январь һарада болохо удаадахи заседани дээрэ табигдаха ёһотой. Конференциие хэдыдэ зарлаха тухай асуудал энэ заседани дээрэ хаража үзэгдэхэ байна.

Редакционно комиссиин суглаан аха дүү ёһоной коммунис оршон байдалда үнгэрбэ.

БЕРЛИН

ПРОЛЕТАРСКА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ХҮСЭН

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер эндэ ерээд байһан ПКП-гэй Генеральна секретарь А. Куньялтай хөөрэлдэбэ. ГДР-тэ социалис байгуулалтын амжалтануудтухай Э. Хонеккер хөөрэһэн, харин Португалидахи политическэ байдал тухай А. Куньял мэдээсэһэн байгаа. Уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые, мүн СЕПГ-гэй ба ПКП-гэй хоорондохи харилсаае саашадань гүнзэгырүүлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Португалиин түрүү үзэлтэй патриотическэ хүсэнүүдтэй һанал нэгэтэй байһанайнь түлөө А. Куньял ГДР-эй арад зондо гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ. Пролетарска интернационализмын асари ехэ хүсэн һаналаа нэгэдэһэн ябадалдань элеэр харагдана.

СЕПГ ба ГДР-эй арад ангиин талаар Португалиин аха дүүнэрээ дэмжэнэ, түрүү, демократическа, сүлөөтэ ба бэеэ даанан байдалтай Португалиин түлөө эдэнэй хэһэн тэмсэлые эдэбхитэйгээр дэмжэнэ гэжэ Э. Хонеккер хэлэбэ.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй, аха дүү ёһоной, хоёр партиин хоорондохи заншалта хани барисаанай, харилсаа холбооной оршон байдалда үнгэрөө.

Тохногой ажалшадай эндэ болоһон митинг дээрэ табиһан эрилтэнүүд соо эгээ шухаланьхадаа ажаллаха дуратай бүхы хүнүүдые ажалаар хангаха гэһэн эрилтэ байба. Митингын һүүлээр тэрээндэ хабаадагшад ниислэлэй гол үйлсөөр ябажа гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: демонстрантнуудай полицинхнд харгы хаана.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАНЗИБАР

ЗАНЗИБАР: СЪЕЗД ХҮДЭЛМЭРИЛҺӨӨР

ТАСС

Афро-Ширази гэдэг партиин VI съезд эндэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. КПСС-эй делегациин толгойлогшо, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, Эстониин Компартиин ЦК-гай секретарь К. В. Лебедевэй Афро-Ширази гэдэг партиин VI съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалгые уншахадань, суглагшад халуунаар угтаба. Советскэ Союзай Коммунис партиин ба дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй үндэһэ һуури табигша В. И. Ленинэй портредые тэрэ КПСС-эй ЦК-гай үмэнэһөө Афро-Ширази гэдэг партида бэлэг болгон баряа.

Афро-Ширази гэдэг партиин түрүүлэгшэ Абуд Джумбе съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, экономикоёо саашадань һайжаруулха, тэрэнэй бүхы һалбаринуудые түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ, хүдөө ажахые гуримтай һайн болгохо гол шухала зорилгонууд Занзибарай ба Пембын арадуудай урда табигдана гэжэ мэдүүлбэ. 1976 — 1978 онуудта аралнуудай экономико хүгжөөхэ шэнэ түсэбые съезд табиха зорилготой байна гээд тэрэ хэлээ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН ПРАВИТЕЛЬСТВО УРАГШАГҮЙ БАЙДАЛТАЙ

ТАСС

Правительствын тусхай коммюнике национальна радиогоор дамжуулагдаба. «Орон доторхи политическэ ба сэрэгэй байдалые элирхэйлэн тодоруулхын тула шухала, хойшолуулашагүй хэмжээнүүдэй абтагдатар Саг зуурын зургаадахи правительство ажалаа ябуулхагүйе шиидээ» гээд энээн дотор хэлэгдэнэ. Иимэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда саашадаа ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлжэ шадахагүй байнабди гэһэн тобшолол правительство хэбэ.

Хүшэр бэрхэшээлтэй байдалые заһаруулан гуримшуулхын тула Революционно Соведэй заседани ноябриин 20-до зарлагдаба.

МАДРИД

ФРАНКО НАҺА БАРАБА

ТАСС

Диктатор Франкын наһа бараһан тухай эндэ мэдээсэгдэбэ. Гүрэнэй толгойлогшын уялгануудые регентскэ совет саг зуураар даажа абаа. Тэрэ королевскэ соведые, принц Хуан Карлосые гүрэнэй шэнэ толгойлогшо болгожо тангариглуулха ёһололые зарлаха ёһотой. Энэ ёһолол ноябриин 22-то болохо юм ха гээд тусхай бэшэ мэдээсэлнүүд сооһоо элирнэ.

ТОЛИ

БИИРЭ

УРАН ЗУРААША — БАМ-да

БУРЯАДАЙ уран зураашад бодото ажабайдалые зураглан харуулха талаар горитой амжалта туйлана. Тиихэдээ ажабайдалай революционно хүгжэлтые харуулна. Тэрэ хадаа юун бэ гэбэл, мүнөөдэрэй байдалда хожомой сагай үзэгдэлнүүдые обёоржо, тэрэнние тобойлгохо шадабари болоно.

Манай республикын ахамадшье, залуушье үеын уран зураашадай бүтээлнүүд соо арадай ажабайдалтай, хүгжэн һалбарһан ажалайнь бүтээсэтэй нягта холбоотойгоор зураглагдадаг байна. Тэрэнние юун гэршэлнэб гэхэдэ, Бүхэсоюзна, мүн зональна выставкэнүүдтэ манай уран зураашад хабаадахадаа, олониинь хүндэлэлэй дипломдо, грамотада хүртэдэг.

Мүнөөдэрэй Буряад орон хадаа агууехэ барилгануудай хизаар болоод байна ха юм. Эндэмнай дэлхэйдэ суурхаһан БАМ, Галуута-Нуурай ГРЭС, шэнэ завод, комбинадууд бодоно. Республикымнай колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалай баатаршалга һүртэйгөөр гаргана. Тиимэһээ зохёохы ажалтанай сэдьхэлдэ ажалай баатарнуудые магтан дуулаха эрмэлзэлгэ урган бадарна бшуу. Тиимэһээ уран зураашад мастерской соогоо удаан һуужа шадангүй, хээрын малшадта, таряашадта, барилгашадта гүйлгэжэ ябашана ха юм. Үдэр бүриингөө ажал хэжэл ябахадаа, хүнэй нюдэндэ обёорогдосогүй габьяа гаргажал байдаг ажалшадай дүрые зураглаха гээшэ ехэ гүнзэгы удхатай байна.

МҮНӨӨ Алас-Дурнын искусствын дээдэ һургуули дүүргэһэн, уран зурааша Валентин Архипов тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ. Институт дүүргэжэ, Улаан-Үдэ ерэһээр, Буряад ороной байгаалиие һайшааха зуураа, мүнөөдэрэй хүдэлмэришэнэй, барилгашанай, геологой ажалай баатаршалга харуулхые ехээр оролдоно. 1969 онһоо хойшо Валентин Архипов манай республикын бүхы нютагуудаар ябажа үзөө. Тэрэнние Баунтын геологууд, заха холын Захааминай малшад, Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгашад таниха болоһон байха.

Харин һүүлэй үедэ БАМ-ай барилгашадта ошожо, тэндэ үни удаан байгаа. БАМ-ай барилгашадтай дүтөөр ханилжа, залуушуултай хамта хүдэлһэниинь мини хосороогүй. БАМ-ай барилгашад тухай зураһан зурагуудыень уран һайхаанай совет хаража үзөөд, Бүхэроссийска выставкэдэ эльгээхэ хорин бүтээл шэлээ һэн. Тэдэ бүтээлнүүдээ уран зурааша КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулаа. Тэдэ зурагуудынь томонууд юм. «Тыя гол дээрэхи хүүргэ» гэһэн нэгэ темээр бүтээгдэһэн гурбалжан зурагынь һонини байна. «Хүүргэ барилгашадай 52-дохи отрядай монтажнигууд», «БАМ-ай шэнэ участок дээрэ» (Ленинградска түмэр замай транспортын институдһаа ерэһэн студентнүүдэй отряд тухай), «Дабаан дээрэ» (БАМ-ай тоннель барилгашад тухай). «Прометей», «Таня Цыганова», «Вячеслав Воропаев», «Курла хушуун дээрэ» гэхэ мэтэ зурагуудайнь нэрэнүүдшье ойлгосотойнууд ха юм даа. Зурагуудайнь герой нууд амиды хүнүүд — мүнөө үеын баатарнууд гээшэ бшуу.

УРАН зураашын үдэр бүри ябууд зураһан зурагууд, эскизүүд ехэ һонирхолтой. Тэрэнниинь үзэхэдөө, Архипов имагтал зурагай мастер бэшэ, мүн хэдыхэн зурлаахайнуудаар, үсөөхэн тэмдэгхэнүүдээр гүнзэгы бодол, удха харуулжа шадаха хүн гэжэ этигэхээр.

Бэе бэедээ адли бэшэ иимэ зурагуудые, эскизүүдые хэхын тула айхабтар оролдосотойгоор хүдэлжэ шадаха, тэрээндэ имагтал уран гарһаа гадна, горитой бэлиг шадабари хэрэгтэй. Зохёохы ажалдаа тон ехэ дуратай, зураг зурангүй ойро зуурашье һуужа шадахагүй хүн лэ иимэ ехэ юумэ хэхэ байна. Ябууд зуражархиһан зурагуудһаань ажалда хатуужаһан хүнэй дүрэнүүд элеэр харагдана. Бишыхан портредүүдыень, ажабайдалай хүсөөр бүтээгдэһэн зурагуудыень харахадаа, үе сагайнгаа, оронойнгоо амисхалые мэдэрнэбди.

Этюдүүд соонь, ябууд хэһэн зурагууд соонь хүбэнтэй хүүртиг, сабхи, үмдэ үмдэһэн юрын хүбүүд, басагад ороно. Хатуу абари зантай, бэеэ гамнангүй хүдэлжэ шадаха зон. Тэдэнэр ээм дээрээ хүндэхэн ажал даажа абаһан гэжэ этигэнэбди. Задарюун шарай, барьягар гар, бодолгото болоһон маяг — эдэ бүгэдэ шэнжэнүүд уран зураашын бүтээлнүүдые дабтагдашагүй болгоно.

Валентин Архипов БАМ-ай хүнүүд тухай хөөрэжэ эхилхэдээ, нюдэниинь гансата ялалзажа, согтой дорюун шэнжэ, баяртай энеэбхилэл шарайдань бии болоодхихо юм.

— Тэдээнтэй хамта байхадаа, би юунтэйш сасуулашагүй жаргал олсоб. Тэдэнэй баатар ажалай һайханиие, нүгөө талаһаа хүшэр хүндэ байдалые хубаалдан байхадаа, жаргангүй яахабши. Ажалай үдэрэй һүүлээр һүни болотор тэдэнтэй хөөрэлдэдэг байгаабди. Заримдаа арсалдахаш. Һайнаар арсалдахаш. Хөөрэлдөөнэймнай темэ элдэб янзын байха, — гэжэ В. Архипов хөөрэнэ. — Искусство, космос, байгаали тухай хөөрэлдэхэш.

В. Архиповай зурагуудай маяг шэнжэ һонин. Тоһон шэрээр бэшэ, уһан шэрээр, карандашаар, нүүрһээр зураглаһан. Зурагуудынь харахадаш, формо, үнгэ, багтааса, шэрэ будагайнь маяг хүнэй анхарал татана.

В. Архиповай зурагта үнгэ илангаяа ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ һанахаар. Удхыень, геройнуудай абари зангые гүнзэгыгөөр зураглаха талаар үнгэ гээшэ ехэ үүргэтэй байна.

Имагтал БАМ-ай геройнуудта бэшэ, мүн манай үеын ажалай баатарнуудта, ерээдүйн түлөө ажаллажа ябагшадта зорюулһан зурагуудые В. Архипов олоор бүтээхэ бээз гэжэ һанагдана.

З. ЦЫДЫПОВ,
Зүүн-Сибириин соёлой институдай багша.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Уран зурааша В. Архипов. 2. «Таня Цыганова». 3. «Курла хушуунда».

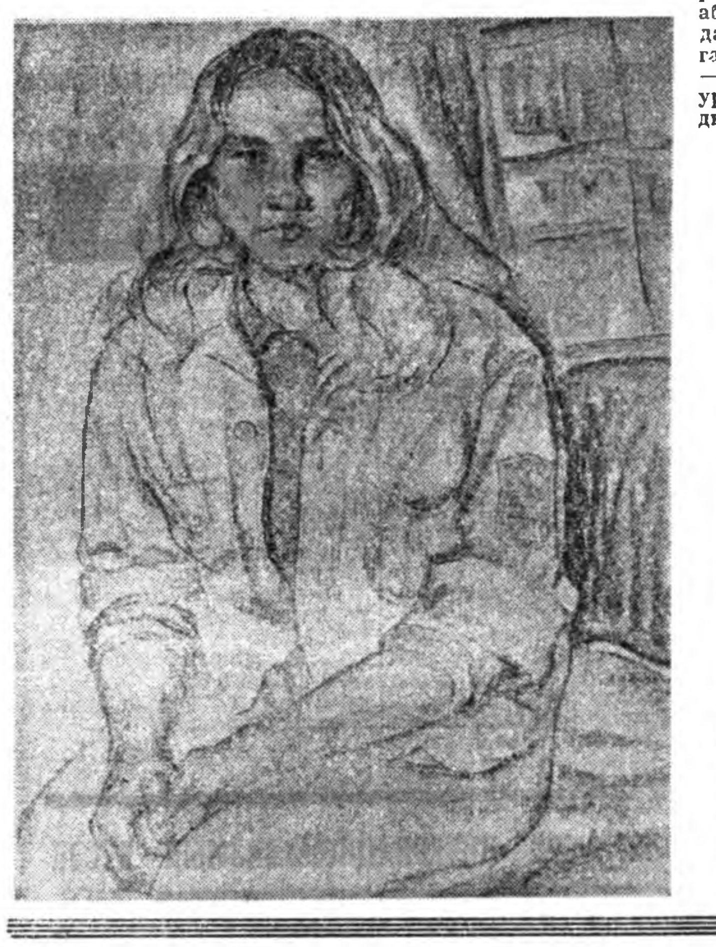

Дулгар ДОРЖИЕВА

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Пушкинда

Бага наһанайм һайн нүхэр —
Багша Пушкин, мэндэ амар!
Барханай хойморой буряад басаган
Бодолоо шамтай хубаалдахаа ерээб.
Газар дээрэмнай шэнэ байдал
Гайхалтай түргөөр һуурияа олоо.
Шиниин хүсэһэн бата найдал
Минии хуби заяан болоо.
Арюун бодолойш туг дорохоно
Ажабайдалай олон дабаа дабанам.
Үнэнние худалһаа лабтай илгаруулжа,
Үүлэтэй огторгойн нара харанам.
Эрэ хүндэл сэдьхэл зүрхэн соогоо
Эмээлтэй мори багтааха хубитайб.
Эжэл гуламтаяа тахижа носоогоод,
Эхын заншал үргэлжэлүүлхэ
заяатайб.
Бага наһанайм һайн нүхэр —
Багша Пушкин, баяртай уулзатараа!
Номин Байгалай эрье дээрэ
Һангин шүлэгыеш дабтан уншахаб.

МОСКВА

Наранай гарахые нүхэдөөрөө
хүлеэжэ,
Нажарай һүни Москвада ябанам.
Ухаандам түрэл ором гэгээржэ,
Унаартан ногоорно хаш Буряадни.
Эрьен, тойрон харахадам,
Энеэбхилнэ Москва түмэн галаар
Энэ дэлхэйн һүлдэ болоһон
Эхэ ниислэл, омогорхоном шамаар.
Урдын сагай түүхэ һануулаад,
Урдам хэбтэнэ Улаан талмай.
Хэрзэгы үеын зураг харагдаад,
Хэнэйшье толгойһоо хиидэнэ
малгай.
Олон хаашуулые һүрдөөн намнаһан
Толон шэнгеэр яларһан Москва.
Ажалшан арадта жаргал танюулһан
Агууехэ сэдьхэлтэй Москва.
Үбгэн Кремлиин улаан одон.
Үүрэй толонһоо гэрэл сасаад,
Үргэн Буряадайм тала дайдада
Үглөөнэй мэндые хүргэн байна.

ПОЭДТЭ

Урдамни шиниин нюдэн —
Унтаршагүй бодолой шэнжэ.
Ухаандамни шиниин шүлэг —
Үргэлгдаагүй дуунай хүгжэм.
Зүрхэн сооһоош һубарилдан
Зэбэнүүд ниидэн гараһандал.
Сагаан хүсэ аршалан,
Сайран, тойрон байһандал.

Дуран тухай дурдалга

Дуран гээшэ бэлэг бэшэ,
Дэгжээн байха гуламта гэгшэ.
Харууһалан тэрэнээ адли сахиха.
Хоёр хүнэй һэшхэл гэгшэ.
Хуурмаг дурыеш хуулаад хаяха
Хүсэн намда бинил байба.
Зөөлэн сэдьхэлэй нангин утаһа
Зүрхөөрөө таһалха зориг байба.
Азиингаа хилэ дээр шамайе орхёод,
Саашалжал ябанам түмэр замаар
Сэдьхэлэйнгээ гунигые дуун болгоод
Сэнгэжэ ябанам утын замаар.

БАСНИ — И. КРЫЛОВ

ХУЛГАНА ХАРХА ХОЁР

«Хүршэ, һайн мэдээ дуулаа һэн гүш? — гэжэ
Хүрэжэ ерээд. Хулгана Хархада хэлэбэл даа. —
Арсаланай һабарта минсгэй ороо гэлсэнэ,
Амарха сагнай одоол болобо даа!»
«Бү баярла, — гэжэ Харха
Бүтүүхэн харюусаба гэхэ, —
Үлүү юумэндэ бү найда!
Үнэхөөр тэдэш хоорондоо тулалдаа һаа —
Минии үгэ дуула — арсалан алуулха:
Минсгэйһээ хүсэтэй арьятан үгы юм!»
Аймхай хүн хэнһээ айнаб —
Алтан дэлхэй дээр тэрээнһээнь ондоо
Аймшагтай юумэн үгы гэжэ һанадагыень одоо
Адаглаһан, хараһан байнаб.

Гунга ЧИМИТОВ буряадшалба.

Онтохон

ТЭНЭГ БАЯН

Урда сагта нэгэ тосхондо ори ганса моритой үгытэй айлайхи байгаа һэн ха. Моринииь ойдо бэлшэхэеэ гараба. Тэндэ бэлшэжэ ябатарнь, долоон шоно добтолхоёо забдаба. Морин айһандаа, тэрьелжэ ябаһаар, эндэ нэгэ модон гэр харажархиба. Гэрэй нээлгээтэй үүдээр зосоонь оробо. Шононууд хойноһоонь дахалдан оробо. Гэнтэ гэрэй үүдэн шанга һалхинда хаагдашаба.

Үглөөниинь үгытэй хүн мориёо бэдэржэ ябатараа, олон шоныи мүрнүүдые харажархёод, ехээр бард гэбэ. «Хайран ганса моримни шонодо эдюулээл гээшэ. Ядахын сагта һэеньшье олдоһой даа»,—гэжэ һанаба. Мориниинь хүнэй ерэжэ ябахые дуулахадаа, шангаар инсагаалба, үүрһэбэ. Ганса моринойнгоо амиды байһанда, баярлаһан эзэниинь гэрэй үүдэ нээжэ хараба.

Мориниинь гэрэй углууда шононуудтай тулалдажа байба. Табан шоно газараар гонзойлдожо хэбтэбэ. Гэрэй нүгөө углууда хоёр шоно шархаяа долёожо һууба ха.

Үгытэй хүн арьятан шононуудые бултыень сохижо алаба. Арһануудыень үбшэжэ, мориндоо ашаад, морёо унаад, гэртээ харижа ябаба. Урдаһаань нютагайнь нэгэ баян хүн ургтаад:

— Ши хаанаһаа иимэ олон шононуудые алаад, бусажа ябанаш? Намда даха оёжо үмдэхыем эдэ арһануудаа үгэлши даа, — гэбэ.

— Минии ганса морин иимэ олон шононуудые үдьхэлжэ алаа. Та моридоо ой руу табиит. Моридтнай бүри олон шононуудые алахадань хэдэн дахын арһан олдохол байха,— гэжэ үгытэй хүн харюусаба.

Баян баярлажа, гэртээ гүйжэ ошоһоор, моридоо тахалжа, ой руу табихыень зарасанартаа захирба. Тэдэнэр баян эзэнэйнгээ хэлэмсээр моридыень тахалаад ой руу тууба.

«Минии морид бүри олон шононуудые алаха. Тиихэдэнь дахын арһа гарангүй яахаб. Үлөөжэ арһануудыень үнэтэйгөөр худалдажа, үшөө ехээр баяжахаб»—гэжэ баян хара һанаандаа сэдьхэбэ.

Баянай адууд ойгоор бэлшэжэ ябатараа, һүрэг шононуудтай дайралдаба. Тэдэниие адууд хүлөөрөө үдьхэлхөөр забдахадань, шононууд нарһадай саана орошобо. Морид шононуудые үдьхэлхэ гэжэ байһаар, нарһа үдьхэлэн гэхэдээ, хүлнүүдээ хухалжархиба. Энэ үедэнь арьятан шононууд добтолжо, моридые таһара удара татажархиба.

Гурбан хоногой үнгэрхэлөөр, баян алагдаһан шононуудай арһа үбшүүлхэеэ зарасанараа дахуулаад, ой руу ошобо. Ой соо орон гэхэдээ, үхэһэн шононуудай орондо адуунай һэенүүдые, тархинуудые олобо. Хухарһан хүлнүүдыеь газараар хэбтэбэ. Баян уруу дуруу болон, урмаа хухарһаар, гэртээ хүрэжэ ерээ һэн гэхэ.

Иигэжэ үгытэй хүн тэнэг баяниие мэхэлхысэ мэхэлһэн юм гэлсэдэг.

Г. ГЭСЭГЖАПОВА.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Һайн эрэ хараһанаа хэлэхэ, муу эрэ эдиһэнээ хэлэхэ.

Мэдэжэ һуугаад, мэдээ бү алда.

Һайн эрэ зондо ноён, муу эрэ һамгандаа ноён.

Гайхама халуунда гал хэрэгтэй, гайхама сэсэндэ шүүбэри хэрэгтэй.

Урда һууһан хүнэй шүдэн хурса, хойно һууһан хүнэй нюдэн хурса.

И. АНТРОПОВОЙ суглуулбариһаа.
Эрхүүгэй областиин
Еэсохоной аймагай Буряад-Енгүүд нютаг.

Таабаринууд

Таабарини эзэн таһараад баа...

Таагдахагүй тад һохо...
Мэдэгдэхэгүй мэнэ һохо...
(Шоргоол...)

Нагаса эжымнай
Найман нюдэтэй.
(Сонх...)

Нюргандаа нюдаргаа зандид...
(Гэрэй булан)

Хадын модод
Хамтаараа сасуу.
(Һамай шүдэн)

Нагаса ахай найман хүлтэй...

Найман хүлынь хоёр улеэтэй.
(Шарга)

Ганса хүлтэй хүбүүн
Галир ехэ малгайтай.
(Хадааһан)

Абдар соо арбан сабшуур...
Хобто соо хорин сабшуур...
(Шүдэн)

Хара далай дээрэ
Хабтагай шуулаа.
(Газар хахалха)

Хадын үбэртэ харсага турэб...

Хамаг амитан халажа ядэб...
(Сүр...)

Хоёр хүн холбоо бэhэ...
(Гасуу...)

Хүзүүгүй тэмээн
Хүтэл дабаа
(Харгы)

Түхэрээн улаан хүбүүн
Түби дүүрэн алдартай.
(Наран)

Зэд тогоон соо
Жэмэс эдеэн.
(Һамар)

Гэрэй хойно гэдэн-годон га...

Дээһэн жолоо дэмы һаниха...
(Гэзэгэ)

Хүбэн сагаан хүнжэл со...
Хоёр улаан шагай.
(Бээр...)

Алаг сар
Аргалай бутархай
даахар...
(Нюдэн)

Хаар-хаар дуутан,
Хара торгон дэгэлтэй.
(Турлаа...)

Урдаһаа ерэһэн хүбүүн
Оморюу сагаан.
(Хэрмэн)

Гартан аад, хүлгүй,
Бэетэй аад, толгойгүй.
(Самса)

Бэшүүр һуурнида ажаһууда...
Ч. МИТЫПОВЭЙ суглуулбариһаа.

САГААН УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметеостанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, Байгал шадарай ... тагуудта саһан орохо. Б... руун хойто зүгһөө секундын 5—10 метр хүсэтэй... һалхилха. Хойто аймагуудта 14—19, Байгал шадар 5—10 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 23—..., үдэрынь 12—14 градус хүйтэн байха.

ҮЛЗЫТЭДЭ БОЛОҺОН УШАР

БУДАМШУУ

ЗОРГООРОО аашалдаг хүдхэшүүлые хараа һэн гүг, нүхэд?! Тиимэрхүү заримашуул хото, хүдөөдэшье үшөөл дайралдаһаар. Урпиишаһан уралдаа сигаретэ зууһан, урдаһааньшье, хойноһооньшье харахада, басаган хүбүүниишье ойлгогдохогүйгөөр уга үһэ һанжуулһан, үмдэнэйнгөө түриигээр үйлсын шорой хамаһан, арһан бээлэй гартаа бариһан аад. Һаршаганадаг хүүргийнгэе энгэр сэлиһэн хүдхэшүүлтэй уулзаа һаа, одоол мүнөөнэй моодын» хүбүүд гэжэ ойлгооройт. Эхэ эсэгын хүзүүн дээрэ арбаад, хорёод жэлдэ тэршэлээд, хубсаһанай һайниие үмдөөд, эдеэнэй амтатайе эдеэд, һургуулидашье мүртэй һурангүй тохорһон, архи уужа ангалзаһан, тамхи татажа тамшааһан, мохиндонь шүдэ, хургаяа шарлашаһан тэдэ хүйхэрнүүд ажал ёһотойгоор хэбэ гээ гүт? Үгы даа. Эхэ эсэгын мүнгөөр архи худалдажа абаад, тэрэнээ залгихадаа, даруу номгон ябаба гээ гүт? Үгы даа. Мээл, хамсы шамажа ерээд, дайралдаһан лэ, уулзаһан лэ хүнэй хамар булга шаажа, улаан шуһа гоожуулхадаа бэрхэнүүд. Булта хүбүүд иимэ гэнэгүйб. Теэд залуу аад, замаа алдаһан хүдхэшүүл үшөөл дайралдана.

Энэ намар Хэжэнгын аймагай Үлзытэ тосхондо (Худанай совхоз) юун болобо гэжэ һананабта? Улаан-Үдэ хотымнай дээдэ һургуулинуудай, техникум болон училищинуудай студентнэр намар бүхэндэ хүдөө гаража, ажахынуудай үбһэ, таряа хуряалсадаг ха юм. Үлзытэ тосхондо Улаан-Үдын лесотехникумэй, хүдөө ажахын институдай нэгэдэхи курсын студентнэр ажал хэхэеэ ошоо һэн.

Хоёр таһалгатай нэгэ гэр соо тэдэнэр байрлаа һэн: нэгэ тээнь — хүдөө ажахын институдай студентнэр, нүгөө тээнь — лесотехникумэй хүбүүд, басагад.

Тэдэнэрэй ерэһэн лэ үдэшэ Үлзытын нэгэ хүйхэр Дамбацырен Дашинимаев гэгшэ лесотехникумэй студентнэртэ айлшалжа ерэбэ. Милициин хүдэлмэрилэгшын фуражка һарюу үмдэнхэй, авторегулировщигой эреэн модо баринхай, ундэр гоё энэ хүбүүнэй аманһаа архиин үнэр хангалтана. 15—16 наһаяа хүсэжэ ябаһан бишыхан басагадай урда хойгуур гэшхэлсэгээжэ, бардам дорюунаар бадарасагааба:

— Таанад, мэдэнэ гүт? Ойлгожо байгаарайт. Битнай милициин һургуулиин курсант гээшэб.

Хүнүүдтэ ехээр тоолгоогүй Дамбацыреншье гаража ошобо. Харин хойто үдэшэнь?...

...Хойто үдэшэниинь Дашинимаев гэгшэ магазинай газаагуур эрьелдэбэ. «Мүнгэтэй хүнэй ерээ һаань, нэгэ хахадые ханхинуулаа һаа, гэмгүй байгаа» — гэжэ тэрэ бодомжолбо.

Уданшьегүй гурбан студентнэрые дахуулһан В. Рычков тэндэ харагдаба. «Ундаяа ехээр хүрэшэһэн» Дашинимаевшье тэдээнтэй хамжажа, нэгэ литр хатуу харые абаба ха. Холо ошохо тэсэбэри хаанаһаа олдохо һэм! Хашаатай саана тэдэнэр гаража, шэлтэйхэн хараяа хоолойгоорнь гудамхижа эхилбэд.

Ама халажа бардам болоһон Дашинимаевшье бүрүүл болоһон нюдэеэ нэгэ аршаад, студент Саша Доржиевай хамарые булга ёборбо.

ҮЛЗЫТЭДЭ болоһон ушарнай үргэлжэлһөөр. Тэрэл үдэшын арбан саг багта һэн. Хүдөө ажахын институдай студентнэр ажалһаа бусажа ерээд, амархаяа түхеэржэ байбад. Тэрэ үдэр эдеэ шанаһан Таня Ванданова аяга табаг угаажа сүлөөгүй байба.

Гэнтэ үүдэн айхабтар шангаар түерэн нээгдэшэбэ. Архиин охиндо алмайрһан Дамбацырен Дашинимаев Андан Гомбожапов хоёр үүдэ сэлинхэй. хүхэ ногооной бухадал хүлзэлдэн байба. Газаа үшөө олон хүбүүд бии хэбэртэй. Тиигэжэ байтараа Дашинимаевынь дарнигад гэн, студентнэрэй хэбтэжэ байһан наар дээрэ гүйжэ гарашаба.

— Подъем! — гэһэн зэрлиг хашхараан зэдэлбэ.

Нүгөө гэртэ унтажа хэбтэһэн лесотехникумэй басагахадууд айһандаа дүүрээгээ дэлбэршэн, зүрхэеэ хахаршан алдаба. Дашинимаевшье галзууршанхай, аманһаа хөөһэ бушхахаһаа наагуур һүхирнэ, хэбтэжэ байһан хүбүүдые гам хайрагүй үдьхэлнэ:

— Салааганууд! Армида алба хээ гүт? Аха хүниие хүндэлхэеэ ханат?

Хүдөө ажахын институдай нэгэдэхи курсын арбан гурбан студентнэр соохи ори ганса басаган Таня Ванданова нюдэнһөө нелбоһо унагаан, тэрэ хоёр хулигааниие гуйба найба:

— Болиит даа, хүбүүд! Хайрлыт!

Зүрхэтэй энэ басаган арай шамай гэжэ тэрэ хоёр һогтуушуулые газаашань түлхижэ гаргаба.

Тэдэнэрынь газаа гараад, өөһэд хоорондоо наншалдажа, һүхирэлдэжэ, хуугайлалдажа, тэрэ оршоной айлнуудые һэрюулжэрхёо. Андан Гомбожапов гэгшэнь өөрынгөө нүхэр Сократ Дашидондоковые сохижо эхилбэ. Тэндэ суглараһан арбаад хүбүүдэй нэгэниинь иигэжэ һүхирбэ:

— Юундэ өөһэд хоорондоо наншалдахамнайб. Еруул студентнэр байна ха юм. Тэдээнэй тооһо нэгэ заа гаргаял!

Тиигээд тэдэ һогтуу хүбүүд хүдөө ажахын студентнэрэй гэр руу гүйлдэжэ ороод, тэдэнэрые зэрлиг муухайгаар сохиһон байна. Арбан хоёр студент хүбүүд ямаршье зэмэгүй аад, Үлзытын хүбүүдтэ үлти сохюулба. Харин лесотехникумэй студентнэрэй гэрэй сонхын шэлнүүд хулигануудай шэдэһэн шулуунуудһаа тэһэ бутаран унаба.

Энэ наншалдаанай удамаршад Д. Дашинимаев, Ч-Д. Ринчинов, А. Гомбожапов, В. Рычков гэгшэд сүүдэй урда зогсоо. Тиигээдшье Үлзытэдэ болоһон ушар хүнэй дура гутаана, зэбүүрхэл түрүүлнэ. Тиигээдшье һүүлэй үедэ Хэжэнгэ тосхоной үйлсөөр харанхы болоһон хойно ябахань түбэгтэй, аймшагтай болоо гээд хэлсэдэг. Үнгэржэ ерэхэдээ басагадууд архи уугаад наншалдана, мори хулуужа унаад гүйлгэжэ ябатараа, мотоциклтай хүнтэй мүргэлдэшэнэ гээд хэлсэдэг. Урзанда үбэл Ушхайтын хүбүүд улаан шуһан болотороо наншалдаһан, хүнүүдые зэрлиг муухайгаар сохиһон байха юм.

Үлзытэдэ болоһон ушаршье, урда тээнь үзэгдэһэн хулиган аашануудшье хүмүүжүүлгын хэрэгэй тон хангалтагүй байһан дээрэһээ болоо гэхэдэ, алдуу болохогүй. Энээн тухай һануулжа, түрэлхидтэ, һургуулинуудта, олониитэдэ битнай хандабаб.

БУДАМШУУ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Манай нөөсэ болон арга боломжонууд» — Н. Родкинагай түрүү бэшэг. «Табан жэлэй түрүүшүүл» — сутлуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Шэнэ амжалтануу тээшэ» — П. Натаевай статья. «Үйлэдбэриин хуули» — Л. Рыжовой статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Байгаали хамгаалха асуудалаар Д. Бубякинай статья. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Субботын үдэрэй заншалта хуудаһанай материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин. 10.10 — Баримтата фильм. 10.50 — «Артлото», Киевһээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 12.20 — «Ерыш наашаа, онтохон!» «Принцесса нагорошине». 12.50 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа. 13.20 — «Танда, түрэлхидтэ». 13.50 — «Миллионы в мешке» — мультфильм (үнгэтэ). 14.20 — «Элүүр энхэ байлгын» почто (үнгэтэ). 14.50 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков асуудалнуудта харюусана (үнгэтэ). 15.35 — Б. Шоу. «Дом вдовца» — телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 17.20 — Забһарлалга. 17.30 — «Музейн ба выставкын залнуудаар». Дипломно хүдэлмэринүүдэй XVI Бүхэсоюзна выставкэһээ репортаж (үнгэтэ). 18.00 — Белоруссиин ТВ-эй ба радиогой инструментальна ансамблиин концерт. 18.30 — «Время». 19.00 — Хоккей. «Динамо» (М) — Сибирь (Новосибирск). 21.15 — «Хүгжэмтэ захил». С. Рахманинов. «Оркестртэй наадаха фортепианын нэгэдэхи концерт (үнгэтэ). 21.50 — «Хун шубуунай дуун». А. П. Чеховэй рассказ. М. Прудкин ба Е. Тетерин уншана. 22.20—22.30 — Забһарлалга. 22.30 — «Бидэнэр БАМ баринабди» (үнгэтэ). 23.00 — «Пражские коньки» (ЧССР) ба «Голубые мечи» (ГДР) гэһэн уласхоорондын мүрысөөн дээрэ фигуристнуудай харуулалгын һольжоролго (үнгэтэ). 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан Удэ, ул. Ленина 33. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-..., зам. редактора — 2-68-0..., зам. редактора — 2-62-..., отв. секретаря — 2-50-..., секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-58-2..., промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.